[...]ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

[Б]УРЯАД ҮНЭН

[КП]СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 298 (11897)

1968 оной декабриин 22, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС [П]АРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

[...]ынгөө IV бүхэсоюзна съездэ ороной нютаг бүхэн[...]углаРһан Советскэ Союзай композиторнууд болон [...]шэд түрэл Коммунис партидаа, тэрэнэй ленинскэ [...]альна Комитедтэ үнэн зүрхэнэй, халуун амаршалга [...]э!

[...]ай хүдэлмэрине үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө пар[...]вительствадаа маша ехэ баяр баясхалантай мэдэрэ[...]нэбтэрэн билтаранхай байнабди. Композиторнуудай [...]е Ленинэй орденоор шагнаһан ушар бүри оролдо[...]оор, үрэ ехэтэйгээр ажаллахыемнай бидэнине уял[...]. Бүхы уран бэлигээ социалис соёлой ажал ябуулаг[...] үмэнэ партиин табидаг зорилгонуудые бэелүүлхэ [...]э зорюулхабди.

[...]ай гүрэнэй һаяхан тогтожо байхада, Владимир [...] Ленинэй гар табилгатай, Советскэ правительствын [...]үүдэй нэгэн соо «Гүрэнэй хүгжэм эмхидхэн бай[...]» тухай хэлэгдэһэн байдаг. Хүгжэм гээшэ ажабай[...] социалис ёһо гурим бүридүүлгэдэ хубитаяа оруул[...]отой байгаа. Партимнай коммунис общество бай[...]шые түгэс шадабаритайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ [...]ай искусствын угаа шухала удха шанартайе ходо [...]лэдэг байһан.

[...] ут зорилго бэелүүлэн, совет хүгжэмшэдэй уран [...]эй амжалтатайгаар хүгжэхэ бүхы арга боломжо [...]даа. Капиталис оронуудтахи мандал адли мэргэ[...]эй хайшан гээд ажаһуудаг, ажалладагые мэдэхэ [...]а, манай социалис гүрэнэйхидэл адляар уран зо[...] бүтээлэй хүгжэхэ аятай зохид арга боломжо тэдэ[...]удай нэгэндэшье байхагүй гэжэ сэхэ хэлэжэ шада[...]һабди.

[...]ай искусствын суртал бодолой талаараа арюун сэ[...]үндэ энэрхыгээр хандаха шэглэлтэй байха хэрэгтэ [...]эй бодото демократизмда, арад зонтой нягта холбоо барисаанда партиин хододоо анхарал табидагынь уран бэлигтэ совет интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдэй хүсэл эрмэлзэлые элирхэйлнэ. Манай хүгжэм гоё һайханаар дашуурдаг үсөөхэн бүлэг хүнүүдтэ бэшэ, харин үнэхөөр уран хурса искусствада үдэр бүри улам ехээр дурладаг боложо байһан ажалша олониитэдэ зорюулан бэшэгдэнэ. Манай искусство хододоол мүнөө сагай эгээн шухала темэнүүдтэ хандадаг байһан; энэмнай коммунис суртал бодолоор, ажабайдал хүгжөөхэ үндэр дээдэ мэдэрэлээр, хүндэ энэрхыгээр хандаха бодол ба һайн һайхан мэдэрэлээр хододоо нэбтэрэнхэй байдаг.

Бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүд совет хүгжэмэй зохёолнуудые шагнахадаа, социалис реализмын искусствын барагдашагүй баян арга боломжотой байһанда этигэнэ. Манай искусствые али болохоор муушалха гэжэ һэдэдэг буржуазна эстедүүдэй баталамжа худал хуурмаг, үндэһэ баримтагүй байна. Совет хүгжэмэй амжалтанууд партийна ба арадай шэнжэ шанарай гол ёһонуудые үндэһэ болгодог, классическа уг заншалнуудта үнэн байлгые зоримгой үүсхэлтэй тааруулан зохилдуулдаг, ажабайдалые революционно хүгжэлтын, түүхэтэ хараа зорилгонуудай талаарнь үнэн зүбөөр найруулан харуулдаг социалис реализмын асари ехэ хүсые бодото жэшээнүүд дээрэ баталан тодоруулна.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай композиторнуудай хоорондын холбоо барисаан жэлһээ жэлдэ хүгжэнэ, нэгэдэлнай улам бэхижэнэ. Социалис оронуудтахи арадуудай хани барисаата бүлын һанал бодолой алгасал гаргажа дайсад хэзээшье шадахагүй. Совет композиторнууд манай правительствын гадаадын политическэ хараа бодолые үнэн зүрхэнһөө һайшаана. Чехословаки тушаа империалис хархис этэгээдүүдэй һанаашалдаг хорото муухай түсэбүүдтэ эсэргүү хэмжээнүүдые хаһа саг соо абаһыень һайшаан дэмжэнэ. Интернациональна уялгадаа үнэн байдаг бидэнэр Демократическа Вьетнамай шэн габьяата сэрэгшэдтэй, империализмын хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэгшэ бүхы хүнүүдтэй һаналаа нэгэдэн таларханабди. Сэдьхэл бодолой ехэ зүршэлдөөндэ нэрбэгдэһэн капиталис дэлхэйн үзэл манда тон харша байна. Совет уран бэлигтэ интеллигенциин зарим хубида, илангаяа залуушуулда, суртал бодолой талаар нүлөөлхэ гэдэг империалис номнолшодой бүхы һэдэлгэнүүд буруу һүрэхэ.

Совет композиторнуудай һанал бодол, зүрхэ сэдьхэлынь коммунизм байгуулжа байгаа манай арадтай таһаршагүй холбоотой!

Манай арад түмэндэ дүтэ ба үнэтэй, тэдээндэ суртал бодолой, ёһо заншалай эрхим шанар нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ, патриотическа мэдэрэлыень батадхаха хаба шадабаритай шэнэ зохёолнуудые бүтээхын тула бүхы шадабаряа гаргахабди гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые найдуулнабди. Хүгжэмдэ, һайн һайхан юумэдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгэй түлөө харюусалгаяа бүрин мэдэржэ, олонитын, илангаяа үхибүүд ба эдиршүүлэй дунда хүгжэмэй болбосорол дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ үдэр бүри хабаадахабди.

Манда заха хизааргүй хүндэтэй хүндэ, революциин вождьдо зорюулагдаһан уран һайхан, удха түгэс шэнэ зохёолнуудые бүтээжэ, Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтаха бэлэдхэл хэжэ байнабди.

Ленинэй агууехэ суртал бодолнуудые, манай ороной ажабайдал тухай тон үнэн ушарые бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэрүүлэгшэ совет хүгжэм саашадаа улам бэхижэг, нарижан хүгжэг лэ.

Энэ хүгжэм социалис обществын үнэнтэ гуманизмын, оюун бодолой хүгжэлтэ түгэс соёлой бодото бэелэл болог лэ.

Бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй арюун һайхан хүсэл бодолые бодото дээрэнь, илалта түгэсөөр бэелүүлэн мандуулагша совет арад мандаха болтогой!

Манай оронине коммунизмын илалта тээшэ хүтэлэн жолоодогшо Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

КОМПОЗИТОРНУУДАЙ IV БҮХЭСОЮЗНА СЪЕЗД.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

ХАМТЫН ХҮСӨӨР НАУЧНА ТУРШАЛГА ХЭГДЭБЭ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос-261» гэжэ хэмэл одон 1968 оной декабриин 20-до Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ.

Энэ хэмэл одон дээрэ Газарай дээдэ талын атмосферэ ба хойто зүгэй туяаталгын шэнжэ түхэлые шэнжэлхээр хараалагдаһан научна оньһон түхеэрэлгэ тодхогдонхой.

«Замбуулинай дайдые амгалан хэрэгтэ зорюулан шэнжэлхэ ба хэрэглэхэ зорилготой социалис оронуудай харилсаа холбооной программатай» тааралдуулан, Газарай дээдэ талын атмосферэ ба хойто зүгэй туяаталгын шэнжэ түхэлые шэнжэлхэ туршалгада Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Социалис Республикын, Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд ба обсерваторинууд хабаадалсаа.

Геоактивна курпускул — хойто зүгэй туяаталгые бии болгодог электронууд ба протонуудые, хэмһээ гадуур халуун элшын электронуудые, хойто зүгэй туяаталгын үедэ атмосферын дээдэ талын агаарай ямар байдагые шэнжэлхэ, Газар дээрэхи, хэмэл одон дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүдэй ашаар атмосферын дээдэ хубиие хэмжэжэ үзэхэ хэрэг энэ хамтын туршалгын гол зорилго болоно.

«Космос-261» гэжэ хэмэл одоной газарһаа холодолгын наада захань 217 километр, газарһаа холодолгын саада захань 670 километр байхаар замбуулинай замда гаргагдаа. Газарые 93,1 минута соо тойрохо, 71 градус һөөлжүү замтай.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэ һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Советскэ Союзай залан дабшуулдаг, тоолон тодоохойлгын центр ба хамтын туршалгада хабаадагша оронуудай научна эмхинүүд абтаһан мэдээнүүдые шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин пленум

Композиторнуудай IV бүхэсоюзна съезд дээрэ правлениин 103 гэшүүн, шалгалтын комиссиин 37 гэшүүн һунгагдаа.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной шэнэ правлениин түрүүшын пленум декабриин 20-до болобо. 33 хүнһөө бүридэһэн правлениин секретариат һунгагдаа.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретаряар **Т. Н. Хренников** һунгагдаба.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр **Ю. М. Александров** һунгагдаа.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИДА

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай ээлжээтэ зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Комиссинууд 1969 оной гүрэнэй түсэбэй ба бюджедэй проектнүүдые хаража үзөө. Гадна 1967 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэлые хаража үзэһэн байна.

Түсэблэлгэ, бюджетнэ комиссиин зүблөөн дээрэ республикын госпланай түрүүлэгшэ В. Ф. Лысовэй «Буряадай АССР-эй гүрэнэй ажахые 1969 ондо ямар шэглэлтэйгээр хүгжөөхэб» гэһэн элидхэлые шагнажа үзөө. Гадна республикын финансын министр Ч. В. Ендоновой 1969 оной гүрэнэй бюджет ба 1967 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоото элидхэл соносогдоо.

Хүн зоной элүүр энхые сахилга ба республикын Верховно Соведэй социальна тэдхэмжын талаар саг үргэлжын комиссинууд нитэ зоной дунда медицинскэ хүдэлмэри үргэдхэхэ, наһатайшуулай, инвалидуудай байшангуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал хаража үзөө.

СССР-эй Композиторнуудай IV бүхэсоюзна съезд

ҮНДЭР ХАЙРА УЛАМ ЗОРИГЖУУЛНА

[Де]кабриин 20 — Композитор[нуудай] IV бүхэсоюзна съездын [...]ын үдэр.

[Съ]ездын президиумдэ нүхэд [Н. В.] Подгорный, М. А. Суслов, [П. Н.] Демичев, К. Ф. Катушев [...] Эдээнтэй хамта мэдээжэ со[вет] хүгжэмшэд, съездын айлшад [...]саа.

[С]ССР-эй Композиторнуудай [холбо]ондо Ленинэй орден барюул[...]рай ёһололоор үглөөнэй за[седани] эхилбэ.

[КП]СС-эй ЦК-гай Политбюрогой [гэшүү]н, СССР-эй Верховно Сове[дэй] Президиумэй Түрүүлэгшэ [Н. В.] Подгорныдо үгэ үгтөөд. [СССР-эй] Композиторнуудай хол[бооное] Ленинэй орденоор шагнаха [тухай] Указ уншан соносхоо. Н. В. [Подго]рный Эхэ ороной дээдэ [...] хайрада хүртэһэнтэйнь да[...]дуулан съездын делегадуу[д] совет хүгжэмэй искусствын [...] ажал ябуулагшадые КПСС-[эй Це]нтральна Комитедэй, СССР-[эй В]ерховно Соведэй Президиу[мэй], Советскэ правительствын [...]һөө халуунаар амаршалаад, [...] бүтээлдэ шэнэ амжалта [...]хыень хүсэбэ.

[СС]СР-эй Композиторнуудай хол[боое] шагнаһан ушар совет хүг[жэмэ]й искусствын ехэ түйлалта[...]ые, арад зоноо коммунис [...] хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ дүүр[...] үүргын бүри ехэ болоҗо [...]ые, коммунизм байгуулгын [...]тэ композиторнуудай эдэбхи[тэйг]ээр хабаададагые мэдэрһэн ябадал болоно гэжэ Н. В. Подгорный тэмдэглээ.

Совет хүгжэм хадаа манай арад зоной ажабайдал болон тэмсэлтэйнь таһаршагүй нягта холбоотой. Агууехэ Октябриин суртал бодолдо үнэн байдаг туладаа хүсэтэй юм. Үнэхөөрөө арад зонһоо ут унгитайгаар урган дэбжэһэн, классигуудай түрүү ёһо заншалнуудые халан абаһан, социалис реализмын гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр баримталан хүгжэдэг совет хүгжэм Эхэ оронойнгоо баатар габьяата замые олон түхэл маягтайгаар, онол аргаар, элдэб жанрнуудаар элирхэйлэн харуулаа. Совет композиторнуудай зохёолнууд дотор революциин доботолгото үдэрнүүд, граждан дайнай тулалдаанууд, түсэбтэ табан жэлнүүдэй үеын ажалай эдэбхи үүсхэл, фашизмда эсэргүү хэсүү шанга байлдаануудай үедэ илалта түйлаһан совет хүнүүдэй олониитын баатаршалга нэбтэрэн бэелэнхэй. Мүнөөнэй хүгжэм дотор ерээдүйн гэгээн гэрэлтэ байдалай түлөө тэмсэлэй түгэс бадаралта, Соведүүдэй оронине коммунизм тээшэ найдамтайгаар хүтэлэн жолоодогшо Ленинскэ партиин, манай агууехэ ажалша арадай алдар соло зэдэлэн дууллана.

Манай искусство хүндэ энэрхэйгээр хандадаг, тодо хурса, удха түгэс, тэмсэлшэ, зохёон байгуулагша хүсэн болон түрүү хүн түрэлтэнэй үмэнэ харагдана. Совет хүгжэмэй зохёолнуудай, манай уран һайханай коллективүүдэй ба гүйсэдхэлшэдэй амжалта, уласхоорондын конкурснуудта залуу хүгжэмшэдэй түйлаһан илалтанууд — эдэ бүгэдэмнай дэлхэй дээрэ совет искусствын дэлгэрүүлжэ байгаа суртал бодолой хүсые, һайн һайханиие, бэлиг шадабариин хүгжэлтэ дэбжэлтые гэршэлнэ.

Мүнөө ,социальна хоёр ёһоной байгуулалтын, хоёр ондоо суртал бодолой эбсэшэгүй шанга тулалдаанай болоҗо байхада, хүнүүдэй ухаан сэдьхэлэй, һанал бодолой түлөө хатуу шанга тэмсэлэй болоҗо байхада ,совет хүгжэм саашадаашье суртал бодолой тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ байха уялгатай. Совет хүгжэм хадаа хосоржо байгаа буржуазна суртал бодолдо эсэргүүсэн, бүри эдэбхитэй шангаар тэмсэхэ, коммунис хүсэл бодол, социалис гуманизмын сурталые бүри оролдосотойгоор, бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөн бадаруулха, манай хүнүүдые, илангаяа залуушуулые совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор, Октябриин агууехэ түйлалтануудые хамгаалхын тула хододоо бэлэн байхаар хүмүүжүүлхэ ёһотой

Танай съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгын бэшэг соо Композиторнуудай холбооной ажал ябуулга үндэрөөр сэгнэгдэһэн, тэрэнэй арюун һайхан харюусалгатай зорилгонууд тодорхойлогдоһон байна. Совет хүгжэмэй искусствын бүхы ажал ябуулагшад эдэ зорилгонуудые оролдосотой, зоригжолтойгоор бэелүүлхэ, манай хүгжэмэй культурын алдар солые арьбадхаха байха гэжэ этигэнэбди. Иимэ байхыень съездын үрэтэй һайн хүдэлмэри бидэндэ этигүүлнэ гэжэ Н. В. Подгорный хэлэбэ. Манай ороной хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци, бүхы ажалшад баяртай хүхюунээр, этигэл найдабаритайгаар шэнэ, 1969 оноо угтахань. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн агууехэ һайндэрые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөн улам улам үргэдэн дэлгэржэ, экономикын, эрдэм болон соёлой, искусствын бүхы һалбаринуудта зохёон байгуулхы шэнэ амжалтанууд түйлагдажа байна. Совет интеллигенциин иимэ ехэ отряд — манай хүгжэмэй искусствын ажал ябуулагшад арад бүтэдын энэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулхань дамжаггүй. Гайхамшаг һайн шэнэ зохёолнууд бүтээгдэг лэ, тэдэнэй дотор Эхэ орон, Ленин, Парти, Арад тухай темэнүүд зоригжол түгэсөөр, тодо хурсаар зэдэлэг лэ! гэжэ Н. В. Подгорный үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Н. В. Подгорный тэндэ байгшадай нэрьемэ альга ташалга доро СССР-эй Композиторнуудай холбооной тугта Ленинэй орден хадаба.

Т. Н. Хренников харюугай үгэ хэлээ. Тиихэдээ съездын делегадуудай үмэнэһөө, бүхы совет композиторнуудай, хүгжэмшэдэй үмэнэһөө СССР Союзай Верховно Соведэй Президиумдэ, Коммунис партида, правительствада — үндэр дээдэ шагнал хайрлынь түлөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

Ленинэй образ бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө оршохол. Ленинэй суртал һургаалда бидэнэй заха хизааргүй үнэн байдагые гэршэлхэ Ленинэй орден манай туг дээрэ саашадаа ялархань.

Совет хүгжэм зохёогшод өөрынгөө партитай, өөрынгөө арад зонтой хододоо хамта ябадаг байгаа. Манай орон дотор коммунис общество байгуулха хэрэгтэ, коммунизмын һүрэтэй дорюун хүгжэмэй культура бии болголгодо бүхы хүсэеэ, хамаг хаба шадабаряа зорюулхабди гэжэ мүнөөдэр бидэ дахинаа хүндэтэйгөөр мэдүүлнэбди гэжэ Т. Н. Хренников хэлэбэ.

Съездын делегат **В. П. Соловьёв-Седой** КПСС-эй Центральна Комитедтэ Композиторнуудай IV бүхэсоюзна съездын эльгээхэ амаршалгын бэшэг уншаа.

Партиин Центральна Комитедтэ совет композиторнуудай эльгээхэ амаршалгын бэшэгые съезд нэрьемэ альга ташалга доро баталан абаба.

Удаа тээнь СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин, холбооной түбэй шалгалтын комиссиин шэнэ гэшүүдые һунгалгын дүн гаргагдаа.

Съездын тогтоол батадагдаба.

Тиигээд Композиторнуудай IV бүхэсоюзна съезд хүдэлмэреэ дүүргээ.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ Б. Б. ЯМПИЛОВАЙ хэлэһэн үгэ

[...]хы түрүү үзэл бодолто хүн [түрэл]тэн Владимир Ильич Лени[нэй] түрэһөөр 100 жэлэй ойе баяр [басх]алантайгаар угтаха бэлэдхэл [хэжэ] байна. Совет хүгжэмэй ажал [ябуу]лагшад энэ гайхамшаг үдэр [...] бүхы арадтаяа хамта мүн лэ [...] байнхай.

[М]анай бүтээл зохёолнуудай эр[...] [...]дуудайһанууд Владимир Иль[ич] Лениндэ, манай түрэл парти[да], манай арадта зорюулагдаха. [СС]СР-эй Композиторнуудай хол[бооной] правительствын дээдэ хай[рада] хүртөөһэн — Ленинэй орде[ноор] шагнаһан ушар манай зо[хёол]ы ажалые үндэрөөр сэгнэһэн [шагн]ал болоно, тиихэтээ хамта [...] ехэ юумэ бүтээхыемнай би[дэн]ине уялгална.

[Ар]ад зоной зохёон байгуулхы [...] сүлөөлһэн Агууехэ Октябрь [хүг]жэмэй искусствын хүгжэлтэдэ [шэнэ] зам нээжэ үгөө. Хүгжэмэй [иску]сство түрүүшынхеэ арад зон[той] хамаатай болоо. Искусствын [эрхим] зохёолнууд багахан бүлэг [хүн]үүдтэ бэшэ, харин анха түрүүшынхеэ үргэн арад түмэндэ зорюулагдаһан байна.

Олон үндэһэ яһатанай совет искусство коммунис байгуулалтада эдэбхитэйгээр, саг үргэлжэ хабаадана. Хүнүүдые уран һайханай талаар хүмүүжүүлхэ шухала зэбсэг болоно.

Буряад хүгжэмэй искусство Агууехэ Октябриин, ленинскэ националиа политикын ашаар хүгжэн һалбараа юм. Искусствын эрхим һайн зохёолнуудые бүтээдэг хүгжэмшэд, хатаршад, артистнуудтайбди. Манай хүгжэмэй культурын хүгжэдэг замынь — социалис реализмын, пролетарска интернационализмын зам, ажалшадые моральна эрхим шанартайгаар, коммунис суртал бодолдо үнэн байхаар хүмүүжүүлхэ зам болоно.

Манай композиторнууд мүнөө зохёон байгуулхы габшагай ажал эрхилжэ байна. Хэн ямар зохёол бүтээлнүүдые бэлдэжэ байнаб гээд тоолохогүйб. Манай композиторнууд, хүгжэм шэнжэлэгшэд гайхамшаг үдэртэ зорюулһан зохёолнуудые бүтээжэ байна гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Эдэ зохёолнууд уран һайханайнгаа талаар адли эрхимүүд байхагүйнь элитэ. Бүтээл зохёолнуудайнь удха шанар мүнөө үе сагай хүнэй үзэл сурталай эрилтэнүүдые ямараар ханганаб, мүнөө үеын ажабайдал хэр зэргээр харуулнаб, имагтал тэрээгээрээ сэгнэгдэхэ ёһотой гэжэ Буряадай композиторнууд һайн ойлгодог.

Шагнагшадые үлгы соонһоонь эхилжэ хүгжэмдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэжэ Д. Б. Кабалевскиин элидхэл соо хэлэгдэһые би ехэтэ һайшаан дэмжэнэб. Ургажа ябаа залуу үетэнние хүгжэмдэ, гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалнууд Композиторнуудай холбооной, Культурын министерствын, Гэгээрэлэй министерствын, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, мүн манай радио ба телевидениин хамтын хүсөөр шиидхэгдэхэ ёһотой. Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай программа соо дуунай ба хүгжэмэй хэшээлнүүдые нэгэдэхи класснаа 10-дахи хүрэтэр оруулбал, һүүлдэнь энэ хүдэлмэреэ түсгаар дунда һуралсалай, дээдэ һургуулинуудта үргэлжэлүүлбэл яаха байгааб. Манай зохёолнуудай бүхы жанрнуудые арад түмэнэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула үшөөшье ехэ юумэ хэхэ, эмхидхэхэ болоод байнабди. Тусхай хоорой коллективүүдэй, симфоническа оркестрнүүдэй үсөөн, хоорнууд ба балетнэ бүлэгүүдэй шадабари багатай байһан дээрэһээ хүгжэмэй искусство тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ һаад татана.

Үнгэрһэн үе сагай арадай дуунуудые суглуулха, тэрэ хэбээрнь үлөөхэ хэрэг муугаар эрхилнэбди. Манай Буряад нютагташье ород арадай аман зохёолой гайхамшаг зүйлнүүд бии юм.

Буряадай композиторнууд бүтээлэй асуудалаар зохёон абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо шэнэ амжалтануудтай ерэхэ байха гэжэ Таниие найдуулхыемни, нүхэд делегадууд, зүбшөөгыт.



Манай республикада куузику һаянай тарижа эхилээ. Гэбэшье «Родина» колхозой Николай Иванович Агафонов ехэ амжалта түйлаа. Нёдондо 11 гектар газарта куузику таряад, гектар бүриин 839 центнер ургаса абаа. Энэ хадаа Хяагтын аймаг соо куузику ургуулгаар эгээл эрхим амжалта.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тракторист А. И. Агафонов.

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

[...]шордомо дохёо

ТУГАЛНУУД ӨӨДЭЛНЭГҮЙ

[Н]абтархан шулуун ханатай, [г]арта няалдахаяа байһан орон [...] байра Дээдэ-Тайлса тосхондо [...]ю үедөө хараха байхат.

— Эндэ 205 тугал, буруунууд [х]уу һалагдана, — гээд совхозой [...]авна зоотехник Алексей Заха[ров] лаблана.

Теэд энэ байра соо хүйтэ ной[тон], харанхы, муухай байшоо. Бай[рын]ь түлигдэнэгүй, тэндэ элект[рын] гэрэл байхагүй.

Эндэ харууһалагдажа байһан [б]руу, хашарагуудынь бүхэли үдэ[рөө]р газаагуур баригдажа, шэмэ[...] шанга хүйтэнһөө зобоно, зү[...]онэ. Зундаа тугалнуудта сэбэр [...] бэлшээри үгтэнэгүй, ногоо [...]тай газарта адуулагдана.

— Манай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тугалда анхарал орон табидаггүй, — гэжэ тугалшан Галина Белых гомдоно. — Зундаа бэлшээриин муу, тэжээл нэмэжэ үгөөгүй дээрэһээ тугалнууднай өөдэлдэггүй. Мүнөөшье һайжарһан юумэ байхагүй. Тугалнууднай даарана. Тиимэһээ шэгнүүрээ биратай нэмэнэгүй.

Совхозой, отделениин хүтэлбэрилэгшэд тугалай байра соо электро-пеэшэнүүдые тодхохо гэжэ хэлсээд, мүнөөшье хүрэтэр тэрэнь байхагүй.

Тугалнуудта тэжээл багаар үгтэнэ. Сүүдхэдэ буруун бүхэндэ 1 килограмм бутаргагдаһан орооһон, хоёр килограмм үбһэн эдюулэгдэнэ. Бутаруулһан талхаараа бурдууг хэжэ, тугалнуудтаа ууладаг байна. Теэд тугалшадай хэды оролдоошье һаань, байра муутай, тэжээл багатай байхадань тугал, буруудынь муудана, үхэжэ гарзада ороно бшуу.

Тугал, бүруу түлжүүлхэ хэрэгтэ анхараагүй байһан дээрэһээнь энэ совхоздо жэл бүри эдэнь гарзалжа, эбэртэ бодо малай тоо олошоруулха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Хэды болотор иимэ дутагдалтай байха юм гэжэ тус совхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухаар болоо.

Г. ХОГОЕВ.

Хори.

ЭХЭ ОРОНОЙ hОНИН

ЭЛЕКТРОВОЗ ТАЛА РУУ ТАБИЛУУЛНА

РОСТОВ-на-ДОНУ. Лесостепь — Донецкын адагай хоорондохи түмэр харгын линеэр электровозууд ябадаг болоо. Хойто Кавказай харгын Ростовско отделениин бүхы замууд мүнөө электрын хүсэ хэрэглэдэг болобо.

(ТАСС).

ИСКУССТВАДА ДУРАТАЙШУУЛАЙ КЛУБ

ЧЕБОКСАРА. (ТАСС). Арадай университедүүдэй түхэлтэйгөөр эмхидхэгдэһэн, Чувашай АССР-эй Икково тосхоной искусствада дуратайшуулай клуб 50 заседани үнгэргөө. Клубай айлшадай — Чувашай литераторнууд ба искусствын ажал ябуулагшадай, нютагай багшанарай уншаһан 130 лекци шагнагшадые яһала һонирхуулаа. Чайковскиин хүгжэмтэ образуудай сарюун һайхан заншал, Горькиин зохёолнуудай гүнзэгы гүн удхата зураглал, совет уран зурагай болон бусад темэнүүд клубай гэшүүдтэ һонирхолтой. Хүдөөгэй драмкружогой зүжэгүүд, уран зурагай ба гар урлалгын репродукцинуудай выставкэнүүд, эрхим кинофильмүүдые харалга ба зүбшэн хэлсэлгэ, Чебоксара хотын театрнууд, музейнүүдтэ хамтадаа аяншалга — эдэ бүгэдэ чуваш тосхоной искусствада дуратайшуулай шухала хэрэг болонхой.

КОМСОМОЛЬСКЫН АЙЛШАД

КОМСОМОЛЬСК-на-АМУРЕ. Хотын гүйсэдкомой суглаанай зал соо хоёр үеын түлөөлэгшэд һаяхан суглараа. Энэ хотын түрүүшын барилгашад — комсомолой ударидагшад байһан хүнүүд, городой айлшад — Хабаровскда болоһон зонын семинарта хабаадагша Алас-Дурна зүгэй, Забайкалиин ВЛКСМ-эй райкомууд ба горкомуудай секретарьнартай уулзаа. Модошо дархашуулай бригадир байһан Петр Федорович Кривоносов болон бусад ветерануудай хөөрөөе комсомолшууд ехэтэ һонирхон шагнаа. Петр Федорович эндэ түрүүшын майхангуудые табилсаһан, февралиин янгинама хүйтэн соогуур хэдэн мянган кубометр барилгын модо зөөхын тула Амар мүрэнэйс хүндэлэн мүльһэтэ канал таталсаһан юм.

(ТАСС).

ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ — ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Баргажанай аймагай Уланай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци нилээд томо юм. Олонхи коммунистнүүдынь ажахынгаа гол һалбаринууд дээрэ хүдэлжэ, үльгэр жэшээ харуулан ябадаг.

Тус артелиин партийна организаци өөрынгөө зэргые имагтал ажалай түрүүшүүлые партида абажа бэхижүүлдэг юм. Үнгэрһэн хоёр һарын туршада зургаан түрүүшүүл КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа.

Тэдэнэй нэгэниинь Бато Бадмаевич Ринчино болоно. Энэ нүхэр колхозой анха эмхидхэгдэһэн саһаа хойшо турэл нютагтаа хүдэлжэ ябаһан ажалша бэрхэ хүн. Энэ жэл убһэ хуряалгын үедэ звено толгойлоо. Тусэбтэ даабаряа тэрэ звено үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Партиин гэшүүндэ кандидадаар комсомол хүбүүн Мунко Будаев нэгэн дуугаар абтаа. Тэрэ хадаа артелиин эрхим тракторист. Уланай отделениин ветеринарна фельдшер, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг ВЛКСМ-эй гэшүүн Долгормаа Дамбиева баһал партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаха золтой байба. ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа, комсомолой ЦК-гай «Алтан хоолос» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан коммунис ажалай ударник, комсомолец Иннокентий Бадмаевич Романовай хүсэлэлые Яригтын отделениин коммунистнууд дэмжэбэ.

Г. БАДМАЕВ,
колхозой парткомой секретариин орлогшо.

ШЭНЭ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИ

Аймагай центртэ коммунальна предприятинуудай ба тосхон һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэг эрхилдэг комбинат гэжэ горитой эмхи зургаан бии юм. Тус эмхи зургаан хадаа аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй мэдэлдэ ородог. Тиимэһээ эндэ хүдэлдэг коммунистнууд аймгүйсэдкомой партийна эхин организациин бүридэлдэ ородог һэн.

Комбинадай коммунистнуудай харюусалга ба үүргые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин хэрэгтэ, коллективэйнгээ ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, партийна нүлөө улам гүнзэгырүүлхэ зорилгоор КПСС-эй Хориин райкомой бюрогой шиидхэбэреэр эндэ бэеэ даанхай, партиин райкомдо сэхэ мэдэлтэй партийна эхин организаци эмхидхэгдэбэ.

Энэ ушар коллективэй хэрэг үйлэдэ аша туһатай байханьдамжаггүй. Эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха хэрэгтэ партийна шэнэ организациин бүридэлдэ ороһон коммунистнууд өнсо оролдохо байха.

Р. ЦЫМПЫЛОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.



Дэлхэйн ажалшан арадай агуу багша Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эршэ үдэрһөө үдэртэ шангадажал байна. Оронойнмай предприяти, ажахы бүхэндэ ажалай эршэ түргэдэнэ. Хүн бүхэн абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ оролдоно.

Манай Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив мүн лэ һайнаар ажаллажа байнхай. Мөөрэй-токарна цехэй хүдэлмэришэд бусадһаа шалгарна. Эндэ түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, токарь Павел Мокров үдэр бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Энэ хүн — коммунис ажалай ударник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Мокров ажал дээрээ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.



ХЭЛ ЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХӨӨР...

«ЭЛЕКТРОМАШИНА» заводой коллектив табан жэлэй туршада үйлэдбэреэ бүри хүгжөөжэ, шэнэ продукци гаргадаг болохо зорилготой юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула эмхидхэлэй, техническэ олон хэмжээн бэелүүлэгдэнэ, цехүүд һэльбэн заһабарилагдажа байна.

Тиихэтэй хамта шэнэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһаар. Хабтагар түмэр отолхо, хэбүүдые, шудхалаа хэхэ шэнэ технологи хэрэглэгдэжэ эхилээ. Энээндэ заводой уралан нарижуулагшадай оруулһан туһа нэмэринь ехэ юм. Уралан нарижуулагшад Ф. Овчинников, Ф. Брянский, В. Исаков болон бусад, үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Уралан нарижуулгын олон дурадхалай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, продукциин үнэ сэн хямдаруулагдаа, олзо доход дээшэлнэ.

Ерэхэ жэлдэ завод шэнэ түхэлэй электродвигатель, автокрануудые бүтээдэг болохо юм. 10 тонно ашаа үргэхэ шадалтай автокрануудые, урдынхиһаа бүри ехэ хүсэтэй электродвигатель хэхын тула заводой бүхы үйлэдбэриин 60—70 процентнь шэнэдхэн хубилгагдаха, шэнэ техникэ хэрэглэгдэхэ, түрүү технологи нэбтэрүүлэгдэхэ юм.

Заводой коллектив продукци үйлэдбэрилхэ энэ жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэтэйгээ хамта шэнэ продукци үйлэдбэрилгэдэ бэлэдхэл урагшатай һайнаар хэнэ. Шэнэ түхэлэй электродвигатель хэмжүүрээрээ, шэгнүүрээрээшье мүнөө бүтээгдэдэг машинануудһаа бага, хүнгэн байха. Коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй электромеханическэ цехэй коллектив бэлэдхэлэй ехэ ажал хээ, шэнэ, түрүү технологи шудалаа. Шэнэ электродвигатель нарин нягта шалгалта гараһан байна. Болгари, Чехословаки, Алжирта үнгэргэгдэһэн уласхоорондын выставкэнүүдтэ харуулагдажа, һайшаалда хүртэһэн иимэ электродвигатель ерэхэ жэлһээ олоор бүтээгдэжэ эхилхэнь.

Заводой коллектив жэлэй 3-дахи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр СССР-эй Электротехническэ промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа эрхимлэжэ, Бүхэсоюзна 2-дохи шанда хүртэһэн байна.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, 1970 оной ноябриин 7 болотор дүүргэхэ уялга заводой хүдэлмэрилэгшэд абанхай. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо ажалай бэлэг барихаар шиидэжэ, бүтэн арадай социалис мүрысөөндэ орособо. Тиихэдээ энэ ой болотор даабариһаа гадуур 300 мянган түхэригэй олзо доход оруулха, 1,5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаха, ажалай бүтээсые 1965 онойхиһоо 39 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ зораалаа.

Республикын түрүү предприяти болохо тус заводой хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар түгэсхэхын, хэлэһэн үгэдөө жэлэй үнгэрһэн энэ болзор соо даабариһаа гадуур 1,2 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа, 196 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаа. Заводой коллектив энэ жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө эршэмтэй шангаар ажаллажа байна.

С. АЮШЕЕВА.

ҮҮСХЭЛШЭД ИИГЭЖЭ УРМАШУУЛАГДАНА

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, ажалайнгаа эршэ шангадхажа байнхай. Ленинэй орденто комбинадай коллектив продукциингаа шанар улам дээшэлүүлхэ, ажалай болон үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулхын түлөө тэмсэнэ.

Жэлэй үнгэрһэн һарануудай түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. 1,7 гаран миллион түхэригэй продукци наймаалагдаба. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

Комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ консервын заводой коммунис ажалай коллектив ябана. Жэлэй эхинһээ хойшо түрүү заводой коллектив 11 вагон консервэ даабариһаа гадуур үйлэдбэрилөө. Заводой хүдэлмэришэн бүхэн халаанайнгаа даабари үлүүлнэ.

Комбинадай коллектив ямар аргаар амжалта түйланаб, ажалаа хэр зэргээр эмхидхэнэб? Социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлһэнэй, үйлэдбэриин эмхидхэл нарижуулан һайжаруулһанай ашаар гэжэ энэ асуудалда харюусажа болохо. Хүдэлмэришэн бүхэн бүгэдэ арадай энэ тэмсэлдэ туһа нэмэреэ оруулахые эрмэлзэн, эдэбхи үүсхэл гаргаан ажаллана.

Мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэл гаргагшад моральна, материальна урмашуулгада хүртэдэг. Бүри жэлэй эхиндэ профсоюзай завком комбинадай директитэй хамта социалис мүрысөөнэй гурим зохёоһон юм. Продукци бүтээхэ, тэрэнээ худалдаха даабаряа дүүргэһэн, материал болон түүхэй эд, электрын эшэ хүсэ, уурал алмаһан, ажалай журам болон ариг сэбэрые наринаар сахидаг коллективүүд түрүү һуури эзэлхэ, урмашуулгада хүртэхэ эрхэтэй болонхой.

Социалис мүрысөөнэй дүн квартал бүхэндэ гаргагдадаг, тиигэжэ ниитын хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг завкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, шэнэ юумэ үүсхэгшэд мүрысөөнэй үрэ дүн согсолхо хэрэгтэ хабаадалсана. Олониитын хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэхэдэ зүб шиидхэбэри абтадаг, мүрысөөнэй удха шанар дээшэлдэг байна.

1-дэхи, 2-дохи һуури эзэлһэн цех, заводуудта дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг болоо. 50 түхэригһөө 300 түхэриг хүрэтэр мүнгэн шан тогтоогдоо.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэл гаргаһан түрүүшүүлэй ажал хэрэг мүнхэрүүлхын, тэдэниие урмашуулхын тула тусхай дэбтэр бии болгогдоо, тусхай нэрэ зэргэ олгогдохо болоо. Ажалай вахтын үедэ комбинадай коллективүүдэй түйлаһан амжалта, уралан нарижуулагшадай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн үнэтэ дурадхалнууд «Ленинскэ дэбтэртэ» бэшэгдэхэ юм. Энэ дэбтэртэ эгээл эрхимүүдэй нэрэ бэшэгдэхэ. Арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг цехэй коллектив энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, эндэ 20 процентээр ехэ продукци бүтээн гаргагдаа. Цехэй коллективэй ажал хэрэг тухай эгээл түрүүлэн «Ленинскэ дэбтэртэ» бэшэгдэбэ.

«Ленинскэ табан жэлэй замай залуурша» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тухай дүрим баталагдаба. Хүндэтэ энэ нэрэ зэргэдэ хэн хүртэхэ эрхэтэйб? Өөһэдынгөө шухадтэ туһалдаг, коллективэйнгээ ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, эрдэм мэргэжэлээ улам дээшэлүүлжэ байдаг, бэеэ жэшээтэ һайнаар абажа ябадаг түрүүшүүлдэ иимэ нэрэ зэргэ олгогдохо юм. Хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон түрүүшүүл дирекциин, парткомой, завкомой Хүндэлэлэй грамотаар, 40 түхэриг мүнгэн шангаар шагнагдаха юм. Тэдэнэй зураг «Ленинскэ табан жэлэй замай залууршa» гэһэн тусхай галерейдэ үлгэгдэхэ байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлые материальнаар урмашуулха хэрэгтэ түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гурим хэрэглэгдэнэ. Тэрэ гуримай ёһоор һайн үрэ дүн түйлаһан түрүүшүүл шанда хүртэдэг. Даабариһаа гадуур олзо доход оруулһан коллективүүд урмашуулагдана. Мяха-консервын комбинадай коллектив байгша оной апрелиин 1-һээ шэнэ гуримда оронхой. Тэрэ саһаа хойшо 320 мянган түхэригэй олзо доход даабариһаа гадуур абтаа, продукциин өөрынь үнэ сэн 1,3 процентээр доошолуулагдаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 75 процент ехэ олзо доход абтаһан болоно.

Экономическа талаараа һайн үрэ дүн түйлаһан энэ коллектив урмашуулгын горитой фонд байгуулба. Тиигэжэ үйлэдбэреэ үргэдхэхэ культурно-ажаһуудалай барилга эрхилхэ, түрүүшүүлээ урмашуулха аргатай болобо. Шэнэ гуримда ороһоной һүүлээр 210,6 мянган түхэригэй урмашуулгын фондтой болоҗо, ажалдаа шалгарагшадые мүнгэн шангаар шагнана, курорт болон санаторинуудта путевко абажа түрүүшүүлдээ үгэнэ, материальна туһаламжа хүргэнэ. Эдэ бүтэдэһөө гадна, жэлэй үрэ дүнгөөр 13-дахи салин хүлһэн хүдэлмэришэдтэ барюулагдаха юм.

Моральна, материальна урмашуулга хэрэглэхэһээ гадна, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээн бэелүүлэгдэнэ. Эдэнь олон, өлдэб янзын байбашье, нэгэл хэрэгтэ—ниитын үйлэдбэри ашаг ехэтэй болгохо, бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ тэмсэлдэ зорюулагдана. Ленинскэ ажалай вахтада жагсаһан комбинадай коллектив социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн түйлаха зорилго урдаа табинхай.

Тиимэһээ түрүү арга, шэнэ технологи хэрэглэгдэнэ. Мяха, мяханай зүйлнүүд шэнэ аргаар хүргэгдэдэг болоо. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлээ, 100 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаа. Консервэ хэдэг заводой коллектив хабтагар түмэр гамтай һайнаар хэрэглэнэ. Хэрбээ урдань нэгэ хабтагарһаа 14 баанха эсхэдэг байбал, мүнөө 15 баанха хэдэг болоо. Энэ шэнэ технологи хэрэглэжэ, жэлдээ 40 мянган түхэригэй мүнгэ алмажа эхилээ.

Компрессорнэ цех шэнэдхэн байгуулагдаба. Хүйтэн агаар үйлэдбэрилхэ бүтээсэ ехэтэй машина, түхеэрэлгэ тодхогдоһон, холодильник соохи агаар шалгаха хиналтын автомат арга хэрэглэгдэһэн байна.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үедэ шэнэ олон үүсхэл гаргагдана. Үүсхэл гаргаһан түрүүшүүлые урмашуулха дүрим харагдана байнхай. Предприятида, хамтын хэрэгтэ аша туһа хүргэхэ үүсхэл гаргагшадые урмашуулха, мүн хамтын һайн үрэ дүн түйлахын тула коллективэй харюусалга дээшэлүүлхые хараалһан дүрим зохёогдожо байна.

Ажалай вахтада жагсаһан Ленинэй орденто коллектив урдаа табиһан түрүүшынгээ дабаа гаталба. Урдань бүри орёо, харюусалгатай зорилго табигданхай. Үйлэдбэриин хэмжээ ехэдхэхэ, продукци бүтээн гаргаха табан жэлэй даабарие 1970 оной ноябриин 7-ной үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн уялгаяа болото дэрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ ороо.

Г. ХАРЧЕНКО,
комбинадай завкомой гэшүүн.

Түрүү дүй дүршэлэй һургуули

ХОНИШОД МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

* СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА ХОНИШОДОЙ ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ШУДАЛХА ҺУРГУУЛИ ГУРБАДАХИ ЖЭЛЭЭ ХҮДЭЛНЭ. * ЭНЭ ҮЕ СОО 177 ХОНИШОД ҺУРАЖА ГАРАА. * ЭДЭНЭР ХОНИДЫЕ ЗҮБӨӨР ХАРУУҺАЛХА, ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛХА, ТҮЛ АБАХА ЗААБАРИНУУДЫЕ ШУДАЛНА.

МАНАЙ БУРЯАД ороной эхэ байдалда хони үсхэбэрилгэ гол һалбаринуудай нэгэн болоно. Мүнөө республикымнай колхоз, совхозуудта хамта 1,5 миллион толгой хонид тоологдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахынууднай гүрэндөө 18 мянган тонно хониной мяха, 5 мянган тонно нооһо худалдаһан, тушааһан байна.

Энэ гол һалбаряа саашадань эрид хүгжөөжэ, хониной тарган мяха, нарин нооһо бүри элбэг дэлбэгээр абаха, ашаг олзо ехээр оруулдаг болохо талаар хэхэ, бүтээхэ юумэмнай тон ехэ.

«Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта хонин ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэнь туһаламжа хүргэхэ тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй байгша ондо абаһан тогтоол энэ талаар ажахынуудаймнай урда нилээд ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Тус тогтоол соо хараалагдаһан хэмжээнүүдэй хүсэндөө хүргэгдөөд байхада, ерэхэ табан жэлэй эсэстэ, 1975 ондо республика дотор 30 мянган тонно хониной мяхан, 7 мянган тонно нооһон абтадаг болохо зэргэтэй. Энэмнай нилээд бэрхэтэй, хүшэрхэн зорилго байна.

Иимэ ехэ хараа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула түбхын түрүүндэ хонишоной һуралсал һайнаар эмхидхэхэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ, мүн хонин ажалые эрхилхэ хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэхэ хэрэгтэ шухала анхарал хандуулагдаха болоно.

Манай хонишод биологи һайн мэдэхэ ёһотой. Мүн лэ харууһалжа байһан хонинойнгоо бэе махабадые мэдэнгүй байхын аргагүй. Хонидые зүбөөр эдеэлүүлхэ, харууһалха, шэнэ абтаһан түлнүүдые гарза хоролтогүйгөөр, һайнаар түлжүүлхэ гээшэмнай гол түлэб хонишодойл мэргэжэл шадабари, хүсэл оролдолгоһоо дулдыдана ха юм.

КПСС-эй Сэлэнгын райком һүүлэй 3 жэлэй туршада хонинойнгоо тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Урдаа табиһан зорилгоёо богонихон болзорто бэелүүлжэ, ажалдаа горитойхон амжалта түйлажа шадаа. 1965 онтой жэшэбэл, аймаг дотор хонидой тоо толгой 28,6 процентээр олошорһон, тэрэ тоодо XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо — 38,7, Химнын совхоздо — 43,8, «Эрдэм» колхоздо — 19 процентээр хонидынь олон болоо. Нооһоншье горитой хайшалагдана. 1964 онойхитой сасуулбал, бүхыдөө аймаг дотор нооһо абалга 22 процентээр дээшэлээ. Аймагай колхоз, совхозууд нооһо тушаалгые 11 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

Ерэхэ жэлэй январиин нэгэн болотор аймаг хонин һүрэгөө 200 мянган толгойдо хүргэхэ, 18116 центнер хониной мяха, 5047 центнер нооһо абаха зорилготой.

Хони үсхэбэрилгэдэ түйлаһан зарим тэды амжалтань юунһээ эхитэй гээшэб? Нэн түрүүн КПСС-эй райком энэ гол һалбаряа хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа сэхээр хандуулдаг, хандуулнашье. Хонин ажалые ашаг үрэ ехэтэй болгохо тухай асуудалаар 1966 оной май һарада эндэ аймагай научно-үйлэдбэриин конференци болоһон. Дүй дүршэл ехэтэй хонишод, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, Буряадай хүдөө ажахын институдай, республикын туршалгын станциин эрдэмтэд, хүдөө ажахын министерствын, үйлэдбэриин управлениин, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд сугларжа, энэ шухала асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ конференциин болохын урда тээ партиин райком энээндэ ехэхэн бэлэдхэл хэһэн, хэлсэхэ асуудалнуудые уридшалан тодорхойлоо һэн.

Тус конференци дээрэ хонидой үүлтэрые саашадань улам һайжаруулха асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ. Сэлэнгын совхозой, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, мүн Шэтын областиин ажахынуудта хайшан гэжэ хонидой үүлтэр һайжаруулагданаб гэжэ хараа.

Удаань КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэреэр 1966 оной июль һарада аймагай хонишодой тусхай һургуули эмхидхэгдэһэн юм. Энэ һургуули 3 жэлэй туршада хүдэлжэ, хонишодтоо ехэхэн туһа хүргэһэн байна.

Һургуули эмхидхэлгэдэ Галуута нуурай шахтоуправлениин профилакториин байшан үгтөөд, директорээр үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо томилогдожо, һургуулиин политическэ ажал КПСС-эй райкомой секретарьта даалгагдаһан байна.

Иигэжэ аймагай колхоз, совхозуудай хонишод тусхай программаар һуража эхилһэн. Хэшээлынь соёлой байшан соо үнгэргэгдэнэ. Директорнүүд, колхозой түрүүлэгшэд, партиин райкомой секретарьнууд, аймагай болон республикын эрхим мэргэжэлтэд лекцинүүдые уншана. Жэшээнь, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай парти болон гүрэн түрын шухала шиидхэбэринүүд, хонидые хайшан гэжэ зүбөөр харууһалхаб, тэдэниие эдеэлүүлхэб, олошоруулхаб, эрхим шанартай нооһо хайшан гэжэ абахаб гэхэ мэтэ асуудалнуудаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ.

Хонишод һуралсалайнгаа үедэ мяханай комбинадай, нарин сэмбэ нэхэдэг фабрика болон хонишодой түрүү бригаданuудаар ябаһан байна.

Хурьтадые абалга, тэдэниие зүбөөр түлжүүлгэ—ехэ харюусалгатай хэрэг. Тиимэһээ хонишод Б. Шагжиевай дүй дүршэлтэй танилсажа, ехэ юумэ хаража, ойлгожо абаһан байха юм. Мүн лэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бэрхэ хонишод Б. Базаракцаева, Б. Батуева гэгшэдэй дүй дүршэлтэй танилсаһан байна.

Иигэжэ 3 жэл соо хамта 177 хонишод энэ һургуулида һуралсаа. Тэдэнэр шалгалта бариһанай һүүлдэ, үнэмшэлгэ абадаг юм.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоолые бэелүүлхын тулада КПСС-эй райком иимэ зорилгонуудые урдаа табинхай: хонидой тоо толгой 220 мянган болгогдохо; 1975 он болотор хонишодой байха 200 гэр, үхибүүдэй 7 ясли, 3 дунда һургуули, хонишодой үхибүүдтэ интернадууд, 17 магазин, 50 улаан булан, 40 мянган хониной байха 87 типовой байра бариха.

КПСС-эй райкомой бюро, колхоз, совхозуудай партийна эмхинүүд хонин ажалые саашадань хүгжөөхэ, дүй дүршэлтэй хонишодые олоор бэлдэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина.

Н. ДОМЫШЕВ,
Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министерствын кадрнуудые бэлдэхэ таһагай начальник.

ҮНЭГҮЙ ТҮЛИШЭТЭЙ БОЛОО

ЯКУТСК. Таас-Тумус Якутск гэһэн газопроводой барилга дүүрэбэ. 300 километр зайда һунаһан энэ газопровод Яхадай промышленностьда ехэ удха шанартай юм. Иигэжэ Яхадай республикын хүн зон үнэгүй түлишэтэй болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрогагнууршан Николай Гудза

ТАСС-ай фото.



ШЭНЭ МАШИНА ЗОХЁОГШО

Ленинградай хүдэлмэришэн М. Н. Добринский шэнэ түхэлэй бормашина зохёобо. Энэ машина полупроводнигуудаар хүдэлдэг юм. Машинын шэгнүүрынь 200 грамм хүрэхэгүй. Тиибэшье минута соо 14 мянган эрьесэ хэнэ. Шүдэ мүлихэдэ ехэ һайн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ бормашина зохёогшо М. Н. Добринский.

ТАСС-ай фото.

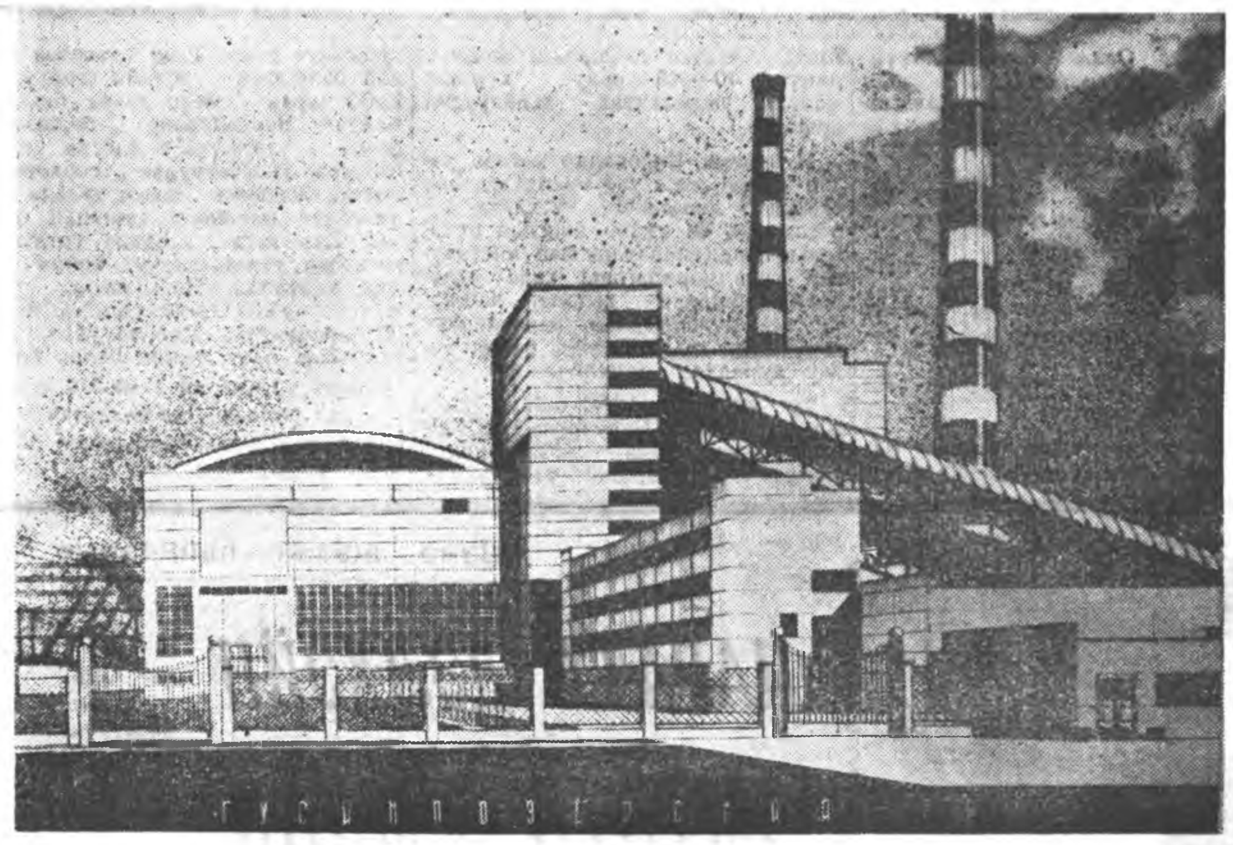


КОНЦЕРТ, НААДА БЭЛДЭНЭ

Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой залуушуул шэнэ жэлэй һайндэртэ бэлэдхэл хэжэ захаланхай. Илангаяа эндэхи Бага-Куналейн уран һайханай бүлгэмөөрхин Шэнэ жэлэй үдэшэ нютагайхидтаа хүгжэм дуутай ехэ концерт харуулха зорилготой. Эндэхи Соёлой байшан соо шэмэглэгдэхэ ёлкын дэргэдэ Үбгэн Мороз Снегурочка хоёрһоо гадна, мэдээжэ үгэгэр онтохонуудай гол геройнууд улад зониие хүхеэхэ байна. Энэ талаар уран һайханай бүлгэмэй артистнууд А. Смирнов, А. Кауров болон бусадшье нүхэд һонирхолтой программа зохёогоод, тэрэнэйнгээ ёһоор репетицинүүдые үнгэргэнэ.

Г. ЛУБЯГИН-ГОЛУБЬ.





ЕРЭЭДҮЙН ГРЭС

Галуута нуурһаа зүүлжээ нэм[illegible]һэн Загастайн нэлэнхы үргэн [illegible]ла. Эндэ нуур, һужаагууд элбэг [illegible]м .Элдэб олон шубуудай хабар[illegible] иишэ ерэжэ, ханхинуур һай[illegible] дуугаа хүгжэмдэн байдаг ню[illegible]г. Мүнөө эндэ промышленна ехэ [illegible]бүтэлалта болоо. Саашадаа энэ [illegible]ютагай бүри ехээр һалбаран хүг[illegible]жэхэ байһандань эндэхи зон ба[illegible]яар этигэнэ. Галуута нуурай шу[illegible]уу нүүрһэнэй бааза дээрэ, Гуси[illegible]озерск шадар 1.200.000 кило[illegible]атт-час хүсэтэй ГРЭС баригда[illegible]аар хараалагдажа, тэрэнэй һуу[illegible]и табигдажа захалба.

Газаа шэмэрүүн хүйтэн. Баруун [illegible]ойноһоо үлеэһэн һалхин барил[illegible]гашадай дулаан хубсаһа нэбтэ [illegible]орьёно. Иимэ зоримгойгоор эдэнэй [illegible]ажаллахыень харахадаа урмашан, [illegible]лэтэ гушаад оной үедэ Днепро[illegible]гэс, Магнитогорск бариһан хү[illegible]нүүд тухай һанаанда ороно. Хүй[illegible]тэн, халуунише илгаангүй, хамаг [illegible]бэрхэшээл дабан хүдэлһэн тэрэ [illegible]үеын хүнүүд гайхамшаг баатар[illegible]шалга гаргаһан.

Герман Пестовой жолоододог [illegible]экскаватор хүндөөр хүсэлэн, бу[illegible]лад шүдэтэй удхуураараа хүйтэн [illegible]газар хэмхэртэр удхана. Малтаг[illegible]дажа байһан энэ газарта ГРЭС[illegible]эй һуури табигдаха юм. Герман [illegible]Пестов электрын элбэг элшэ хүсэ[illegible]эй эхин булагай эндэһээ билтар[illegible]жа байһанине һайн мэдэнэ. Ерээ[illegible]дүйн ехэ гигантын һууриин тү[illegible]рүүшын шорой удхажа байһан[illegible]даа омог баяртай.

Бүри һаяхан, декабриин 17-ной [illegible]үглөө һэн. Сэнхир хүхэ огторгой[illegible]до гансаханшье үүлэн үгы. Үбэ[illegible]лэй наран элшэ туяагаа сасаһаар [illegible]ндыбэ. Барилгашадай шарай ба[illegible]яртай. Эгээл энэ юрын үдэр бүхы [illegible]Забайкалиние гэрэлтүүлхэ шадал[illegible]тай Галуута-Нуурай ГРЭС-эй һуу[illegible]рида түмэр-бетонно блогууд табиг[illegible]дажа байгаа.

Бүхы хүдэлмэришэд шударгы[illegible]аар ажаллана. .Барилгашадай [illegible]комплексно бригадые даагша Юрий Соколов ехэл яараһан хэбэртэй. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада эгээл харюусалгатай хүдэлмэридэ — котлован малталгада табигдаһан байгаа. Юрий залуу барилгашан юм. Сэрэгэй һургуулиһаа табигдаһаар барилгада хүдэлжэ, богонихон саг соо дүршэлтэй болоһон. Тиимэл хадаа Буряадай үшөө нэгэ гигант — ГРЭС-эй һуури табилсаха найдабарида хүртөө бшуу. Иимэ ехэ барилга дээрэһээ ажабайдалайнгаа намтарые эхилхэ зол хүн бүхэндэ тудадаг бэшэ. ГРЭС-эй барилгын эхилхэһээ хойшо хабаадалсаһан геодезист Валентина Доленко мүн лэ баяртай. Тэрэнэй ажалай намтар тон баян. Валентина түрүүшынхеэ иимэ барилгада хүдэлнэ бэшэ. Эхэ оронойимнай ехэ предприятинуудай нэгэн болохо Сэлэнгын целлюлозо-саарһанай комбинат барижа эхилһэн «Востокэнергомонтаж» трестын участогые хүтэлбэрилэгшэ Анатолий Брянский эндэхи хамаг хүдэлмэри эрхилнэ.

...Автокранай үлгүүртэ шагталагдаһан түмэр-бетонно блогууд табигдаха газартаа асаргдаба, хүдэлмэришэд омог баяртайгаар ураа хашхаралдан, ехэ барилгын эхи ёһолбо. Хабсаргагшад Сергей Ильин, Александр Куликов, Геннадий Гусев гэгшэд хүсэтэ электростанциин гол цехэй һууриин түмэр-бетонно блогуудые баярай оршон байдалда холбожо табяа.

Иигэжэ Буряад ороной хойморто хүсэ ехэтэ шэнэ станци баригдажа эхилбэ. Нэгэ хэдыхэн сагай үнгэрхэдэ Галуута нуур тээһээ гэрэлтэ наран толотожо, элшэ хүсэеэ элдин тала һугаар тараан завод, фабрикануудай хүсэ ехэтэ станогуудые хүдэлгэжэ, хүн зондо гэрэл туяа асархал.





ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Галуута-Нуурай ГРЭС иимэ байха. 2. Экскаваторщик Герман Пестов. 3. ГРЭС-эй һуури табигдажа байна.

П. БУРМАКИНАЙ
фототекст.

ЭДИР ТЕХНИГҮҮД ОЛОШОРОГ ЛЭ!

[illegible]Эдир техникүүдэй республиканска станциин багашуулай фотокиностудиин кружогто городой [illegible] һурагшад ябадаг. Тус студи [illegible] һайн баазатай. Шэнэ, мүнөө[illegible] кинокамера, аппаратуранууд[illegible] хүсэд хангагданги. Хэды [illegible]тэбэшье, тус кружогуудта [illegible]үүдые олоорнь һургаха мүнөө [illegible] аргагүй. Юундэб гэхэдэ, [illegible] һаруул, һайн байрагүй. [illegible]һээ Улаан-Үдэдэ эдир тех[illegible]үүдэй республиканска стан[illegible] шэнэ байшан бушуу түргэ[illegible] барюулха саг хүрэжэ [illegible] Үхибүүдшье, багшанар [illegible], һайн байратай болоһойбди [illegible] ехээр хүсэнэд.

— Манай фотокиностуди хү[illegible] һайнаар хүдэлхэ арга болом[illegible]той. Хэрэгтэй юумэнүүдээр хү[illegible] хангагданхайбди. Хэрбээ һайн [illegible]ратай һаамнай, 60 бэшэ, ха[illegible] 120 үхибүүд фотокиностуди[illegible] мүнөө ябажа байха һэн, — [illegible] багша Леонид Фёдорович [illegible]лашников хөөрэнэ.

[illegible]Хэды тиигэбэшье, фотокино[illegible]диин һурагшад ашатай туһатай [illegible]дэлмэринүүдые хэжэ, байда[illegible]ень тэмдэглэмээр.

[illegible]Ленинскэ комсомолой 50 ж[illegible] ойдо зорюулагдаһан фото[illegible]ставкэ эмхидхэжэ, арад зоной [illegible]жэдэ табиһыень һананат. [illegible] выставкэ үнгэргэлгэдэ тус [illegible]диин үхибүүдһээ гадна рес[illegible]бликын олон аймагуудай эдир [illegible]тографуул олоороо хабаадалсаа[illegible]. Мүн Октябрьска районой тү[illegible]шүүлэй 50 ехэ портрет тус [illegible]фотокиностудиин үхибүүдэй га[illegible]ар бүтээгдэһэн. Үдэ голой ур[illegible]р ябаа һаа, тэрэ портредүүдые [illegible]рахат. Гадна аймагуудай пионер[illegible]үдэй байшангай фотокружогой [illegible]шанартай холбоо барисаатай[illegible]. Тэдээндэ али болохо методи[illegible]ска туһаламжануудые үзүүл[illegible]бди,— гэжэ Леонид Фёдоро[illegible] хэлэнэ.

[illegible]Тиигэжэ хэдэн жэл болоод лэ фотокинодо дуратай эдиршүүлэй республиканска слёт Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэдэг. Энэ слёдто аймагуудһаа ехэ олон үхибүүд, тэдэнэрэй хүтэлбэрилэгшэд ерэдэг, асарһан фото-зурагуудаа выставкэдэ табидаг заншалтай.

Олон жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болоһон фотографууд, жэшээлхэдэ, нүхэд Яхновецкий, Хайдуров болон республиканска газетэнүүдэй фотокорреспондентнүүд слёдто уригдажа, байгаали, спортын темэдэ зорюулһан фотозурагуудые хайшан гээд хэхэ тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэдэг, өөһэдынгөө фотоальбомуудые тэдээндэ харуулдаг. Выставкэдэ табигдаһан һайн хүдэлмэринүүдэй авторнуудта грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдадаг.

— Һүүлэй арбан жэлдэ гурба дахин иимэ слёт үнгэргэгдэһэн байна,— гэжэ нүхэр Калашников мэдүүлбэ.

Леонид Фёдорович Калашниковай һургаһан зарим шабинар — Александр Мисников, Владимир Кокорин, Николай Ефимов гэгшэд мүнөө кинооператор, фотокорреспондент болоод ажаллажа байнхай.

Мүнөө тус студиин үхибүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ байнхай. Үбэлэй амаралтын үедэ Коткин Костя Москалёв Гена хоёрой Красноярай хизаартахи Шушенск тосхондо хүрэжэ, агуу вождьдо зорюулагдаһан фильм буулгажа ерэхын түлөө ехэ оролдожо байнаб гээд,— Леонид Фёдорович өөрынгөө тобшохон хөөрөөе дүүргээ һэн.

Эндэһээ тобшолол хэхэдэ, тус станциин хүдэлмэрилэгшэд, һурагшад шэнэ байрада орожо түргэхинэхөө ехээр хүлеэнэд. Тиимэһээ багашуулда һаналаа ехээр табихыень дээдын захирхы эмхинүүдтэ хандая.

М. ЦЫРЕНОВ.

ПРАГАДА ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин райкомуудай нэгэдэхи секретарьнуудай, Чешскэ областьнуудай районно национальна комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн декабриин 19-дэ Прагада болоо. КПЧ-гэй ЦК-гай декабриин пленумэй дүнгүүдтэ энэ зүблөөн зорюулагданхай гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

Л. Штроугалай түрүүлэлгэ доро үнгэрһэн зүблөөндэ партиин областной комитедүүдэй секретарьнууд, КПЧ-гэй ЦК-гай таһагуудые даагшанар мүн лэ хабаадалсаһан байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай декабриин пленумэй тобшололнууд ба гүрэнэй хуули ёһоной шэнэ байгууламжые бэелүүлхэ, тэрэшэлэн экономическа политикын талаар партиин саашадаа хэхэ ябуулганууд тухай зүблөөндэ хабаадагшадта КПЧ-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүн С. Разл, бюрогой секретарь В. Гула мэдээсэһэн байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай ноябриин ба декабриин пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүсэдөөр зүбшөөжэ байһанаа КПЧ-гэй райкомуудай нэгэдэхи секретарьнууд, районно национальна комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр үгэ хэлэхэдээ, элирхэйлэн мэдүүлээ. КПЧ-гэй ЦК-гай һүүлшын пленумүүд дээрэ хаража үзэгдэһэн мүнөө үеын байдалай гол асуудалнуудые, мүн политическа ба экономическа гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ партиин, олониитын бүхы хүсые элсүүлхэ шухала гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглээ.

ХО ШИ МИНЭЙ БЭШЭГ

ХАНОЙ. (ТАСС). США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгатай тэмсэлдэ Урда Вьетнамай арадай ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түйлаһан илалта Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын политическа зүб хараа шугамай илалта болоно гээд НФО-гой байгуулагдаһаар 8 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын ЦК-гай президиумэй түрүүлэгшэ Нгуен Хыу Тходо Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Минэй эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Вьетнамай информационно агентствын дамжуулһан тус бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Урда Вьетнамай НФО хадаа Урда Вьетнамай арадай болото түлөөлэгшэнь, США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, Урда Вьетнамай арадай хэжэ байһан тэмсэлые эмхидхэгшэ ба тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ болоно, бэеэ даанхай байдалтай болохо, амгалан байдал тогтоохо, бэеэ абангяар һалбаран хүгжэхэ зорилго урдаа табина, эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхые эрмэлзэнэ.

«Сайгоной хархис захиргаан тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа орондоо урбадаг, арадтаа хохидол ушаруулдаг туһамаршадай бүлэг, эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэ талаар американ империалистнуудай гарта байһан зэбсэг лэ болоно» гээд бэшэг соо саашадаа заагданхай. Хэрбээ Холбоото Штадууд амгалан байдал хангахые үнэхөөрөөл хүсэдэг, урда вьетнамай арадай өөрыгөө тодорхойлхо эрхые хүндэлдэг байгаа һаа, тэрэ Урда Вьетнамда хамаатай бүхы асуудалнуудые Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронттой зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Оронойнгоо урда талын хубидахи түрэл аха дүүнэртээ али бүхы дэмжэлгэ үзүүлхээр Хойто Вьетнамай арад хэзээдэшье бэлэн байдаг, энээниие нангин уялгамнай гэжэ тоолодог гээд бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

ДРВ-гэй делегациин коммюнике

ПАРИЖ. (ТАСС). «Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа Холбоото Штадуудай үргэлжэлүүлжэ байһан сагта вьетнам арад тэрээндэ эсэргүүсэлтэ хэхэ эрхэтэй гээд ДРВ-гэй правительствын түлөөлэгшэ нэгэтэ бэшэ мэдүүлдэг байгаа. Холбоото Штадууд хадаа Урда Вьетнамда хамаатай бүхы асуудалнуудые Урда Вьетнамай НФО-гой түлөөлэгшэтэй зүбшэн хэлсэхэ ёһотой, Вьетнамай асуудал политическаар гуримшуулгада хамаатай бүхы юумыш Вьетнам тушаа дүрбэн талын зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ зэргэтэй» гээд США-гай делегациие толгойлогшын орлогшо С. Вэнстэй декабриин 19-дэ уулзахадаа, ДРВ-гэй делегациин толгойлогшын орлогшо элшэн сайд Ха Ван Лау хэлэһэн байна. Уулзалгын удха тухай ДРВ-гэй делегациин эндэ тарааһан коммюникеһээ энээн тушаа мэдээжэ болоһон байна.

ӨӨРЫНГӨӨ МЭРГЭЖЭЛЭЭР ОМОГОРХОНОБ

НОМ ДУРЫЕМНИ БУЛЯАГАА

Ном гээшэ эрдэм бэлигэй шэргэшэгүй булаг юм гэһэн тобшололтой танилбди. Номой үүргэ, удха шанар тухай агууехэ уран зохёолшодой, эрдэмтэдэй хэлэһэн бодолнууд олон ааб даа. Пролетар суута зохёолшо А. М. Горький «Хамаг һайн һайхан юумэерээ номдо уялгатайб» гэжэ сэхэ хэлээ һэм шуу. Бидэнэр булта һайн һайхан юумэерээ номдо уялгатайбди! гэжэ Горькиин хэлээшые омогорхон дабтаха дуран хүрэнэ. Би бага наһанһаа ном уншаха угаа дуратай байгааб. Арбан клаес дүүргээд, удаан бодожо байнгүй, библиотекарь болохо гэжэ шиидээ һэм. Энэ хүсэлөө бэелүүлжэ, жэлэй курса түтэсөөд, хүдөө тосхондо библиотекареэр хүдэлхэеэ ерээ бэлэйб. Нюутаадшье яахаб, түрүүшээр дүй дүршэлгүй дээрэһээ бэрхэшээлтэй байдалда ородог байгааб. «Библиотекареэр хүдэлхэдэ ямар бэрхэшээл байба гээшэб? Ном тараагаад лэ һуухада дүүрэо бэшэ юм гү?» гээд зарим нэгэн һанажа магад. Үгы даа, тиимэ бэшэ. Библиотекариин хэхэ хүдэлмэри, харюусалга ехэ. Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлжэ эхилхэдэм, библиотекынь жаса багахан һэн. Номуудаа, уншагшадаа олон болгохо хүдэлмэри ябуулааб. Малшад дээтүүр ябажа, элидхэл хөөрэлдөө үнгэргэхэ, ханын газетэнүүдые гаргаха, уншагшадай конференци үнгэргэхэдэ онол арга, эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэл хэрэгтэй болодог. Теэд би ехэл мэгдэдэг, тулгардадаг һэм. Дүрбэ-табан жэл хүдэлөөб. Энэ үе соо горитой юумэ ойлгожо, мэдэжэ абааб.

Хүн зонтой хөөрэлдэдэг, үдэр бүри барисаатай байдаг, мэдэсээ дээшэлүүлхынь тула оролдодог байгааб. Энээнэй тулада өөрөө олон юумэ мэдэхэ хэрэгтэй. Һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ бодоод, Улаан-Үдын соёл тэгээрэлэй училищида заочноор орожо дүүргээ һэм. Хүдэлмэриингөө хажуугаар заочноор һурахада, ехэл ашатай туһатай гэжэ һанаха байнаб. Училищи дүүргээд байхадам, шэнэ библиотекэ Туранай совхоздо эмхидхэхые эльгээгээ һэн. Эндэ ашагүйхэн хүдэлмэри хээб. Номойнь жаса үргэдөө, уншагшадыньшье олон болоо.

1964 онһоо хойшо Хэрэнэй үхибүүдэй библиотекые даагшаар хүдэлжэ байнхайб. Харюусалгамни бүри ехэ болоо гэжэ ойлгодогби. Юуб гэхэдэ, үхибүүд гээшэ гэгээн гэрэлтэ ерээдүймнай найдал, ургажа ябаһан сэсэгүүднай ха юм. Тэдэниие зүбөөр хүмүүжүүлхэ, дуратай номуудыень шэлэн оложо үгэхэ, далинуудыень хүдэржүүлхэ хэрэг юунһээшье хүндэтэй ааб даа. Үхибүүд гээшэмнай одоол хамаг юумэ һонюушархадаг, юумэ бүхэниие мэдэжэ абаха дуратай байдаг бшуу. Эхин классайхидай үльгэр, таабари, арадай сэсэн мэргэн онтохонуудые уншаха дуратай байдаг һаань, харин ахамар классайхидые ушаралта ябадалнууд, фантазяар элбэг номууд һонирхуулдаг бшуу. Тиимэһээ үхибүүдэй сэдьхэл, бодолойнь эрилтые һайтар ойлгохо шухала. Тэдэндэ номуудые шэлэн үгэлгөөр библиотекариин хүдэлмэри түгэсэдэггүй. Тэдэнэй һонирхоһон асуудалда тодорхой харюу үгэжэ шадаха хэрэгтэй. Иимэ болоходонь, би түрүүшээр баһал абиртаад абааб. Эрдэмээ дээшэлүүлхын тула Улаан-Үдын соёлой институдай библиотечнэ факультедтэ ороо һэм. Мүнөө заочноор һуранаб.

Манай библиотекэһээ 1100 үхибүүд мүнөө уран һайханай, техническэ номуудые абажа уншана. Үхибүүдтэеэ һонирхолтой уулзалга, хөөрэлдөөнүүдые холо үнгэргэжэ байдагбди.

Үхибүүдэй мэдээжэ зохёолшо Носовой 60 наһанайнь ойе үргэнөөр тэмдэглээбди. Энээндэ эртээнһээ бэлэдхэл хэгдээ һэн. Бэшэһэн номуудайнь выставкэ бэлдээбди. Һонирхолтой ульгамаар бэшэгдэһэн бишыхан рассказуудыень һурагшадта сээжэлдүүлээбди. Пьесэнүүдэйнь һургуулиин сцена дээрэ табигдахада шадал зэргээрээ туһа хүргэһэн байхабди. «Үгэрсэ», «Аят аашa гаргагшад» гэһэн рассказуудыень һурагшад уран гоёор уншажа, гансахан үхибүүдые бэшэ ехэшүүлые баясуулаа. Гадна «Витя Малеев һургуулидаа, гэртээ» гэжэ суута гараһан номоорнь уншагшадай конференци үнгэргөөбди.

Илангаяа эхин классуудай һурагшадтай ехэ холбоо барисаатай байдагбди. Багшанартайнь уулзажа, үхибүүдэйнь абари зан, түрэлхид тухайнь мэдэдэг, ямар шэглэлтэй номуудые дурадхабал дээрэб гэжэ зүбшэдэгбди.

Зарим ушарта үхибүүдэй гэртэньшье ябаха баатай бологдодог. Эхин классай Миша гэжэ һурагша үбшэлөөд, хэшээлдээ ябаха аргагүй болошоһон юм. Дуратай номуудыень би ходо абаашажа үгэдэг, уншаһан һониі һониин онтохон, үльгэрнүүдые хөөрэдэг һэм. Тэрэ мүнөө манай эгээн эдэбхитэй уншагшадай нэгэн болонхой.

Шэнэ жэлдэ бэлэдхэл түлэг ябажа байна. Карнавалай костюмуудай выставкэ үнгэргөө һэмди. Шэнэ жэлээ шүлэг, дуунуудаар, зүжэг наадаар угтаха хэрэгтэнь үхибүүдтэ туһалнабди.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха бэлэдхэл хэнэбди. Бождиин бага наһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн зураг-фотонууд эмхидхэгдэхэ, Ленин тухай аха классуудай уншаха дурасхалнууд хабсаруулан суглуулагдаха юм. Мүн Ленинэй дулаан үгэнүүдтэй грампластинкануудые захяабди.

Алла Михайловна Мезинцеватай сут хүдэлнэб. Һаянайшье һаа, Алла Михайловна үүсхэл оролдолго ехэтэй байһанаа харуулаа. Ородой агууехэ уран зураашадай зурагуудые харуулһан выставкэ бэлдэнэ. Үхибүүд Репинэй, Суриковай, Перовой эрхим зурагуудтай танилсаха. Мүн Глинкын, Мусоргскиин, Чайковскиин сэдьхэл доһолгомо хүгжэм шагнаха.

Эдэ бүхы хүдэлмэри хэгдэхэдээ, үхибүүдэй гоё һайханиие зүбөөр ойлголгодонь, ухаан бэлигээ дээшэлүүлхэдэнь нилээд ехэ нүлөө үзүүлхэ байха.

Мэргэжэлээ зүбөөр шэлэһэн, тэрээгээрээ омогорходог зон манай дунда олон. Бишье мэргэжэлээрээ омогорходогби.

Н. КОРОТАЕВА.
Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй үхибүүдэй библиотекые даагша.

ХИЛЫН САДАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

КАНАДЫН „ПРЕСС" ГАЗЕТЭДЭ Р. НИКСОНЭЙ ҮГЭҺЭН ИНТЕРВЬЮ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Холбоото Штадуудай шэнээр һунгагдаһан президент Р. Никсон Канадын «Пресс» газетэдэ интервью үгэхэдөө, США-гай гадаадын политикын зарим асуудалда тогтоһон байна.

Уласхоорондын оршондо болоходо байһан ушарнуудта США ямараар ханданаб гэһэн асуудалда харюусахадаа, Никсон иигэжэ мэдүүлээ: «Бүхы дэлхэйн бүлгэмые ударидахы эрилтэ Холбоото Штадууд хэжэ шадахагүй байна. Харин гансаарайнгаа ами харалга тухай эндэ хэлэгдэнэ бэшэ даа. Гэбэшье 200 миллион американецууд хоёр миллиард хүнэй сэрэгэй талаар аюулгүй байхыешье, экономическа хүгжэлтыешье хангажа шадахагүй. Холбоото Штадууд хадаа сэрэгэй хамгаалалга гү, али экономическа туһаламжа тухай гүйлта хэжэ магад, зарим оронуудта туһалжа шадаха, зүгөөр ондоо арадай түлөө, тэрэнэй орондо дай хэжэ шадахагүй».

Вьетнамай асуудал тухай хэлэхэ болоо һаа, Р. Никсонэй үгын ёһоор, «хүндэтэйгөөр үгэеэ ойлголсожо», «хэлсээ хэжэ» энэ арсалдаа тулалдаае Холбоото Штадууд шадаал һаа түргэнөөр болюулха ёһотой». «Холбоото Штадууд Вьетнамдахи шэнги арсалдаа, тулалдаанай бүхы хойшолонгые гансаараа бэе дээрээ даан абажа шадахагүй,— СССР гү, али Хитадай урдаһаа хаража тулалдаха ябадалда хүргэжэ болохоор ушарнуудтай манай оронине холбоогүй һаа дээрэтэхэ» гэжэ тэрэ хэлээ.

Холбоото Штадуудай ба Европын хоорондохи харилсаанууд тухай тогтоходоо ,НАТО-е шангадхаха шухала гэжэ Никсон дахяад хэлээ. Европодохи байдал «НАТО-гой урда мэтэ шухала байһые» гэршэлнэ гэһэн хэбэртэйгээр мэдүүлээ. Гэбэшье тэрэнэй үгын ёһоор эдэ бүгэдэ «гол шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзтай хэлсээ хэжэ үргэлжэлүүлгэдэ һаад ушаруулха» ёһогүй.

НАТО-гой талаар өөрынгөө «Европодохи ханинартай» США бүри нягта холбоотой болохо ёһотой гэжэ хэлэхэдээ, Европодохи аюулгүй байдал хангаха эмхи байгуулха тухай шухала асуудал тушаа Р. Никсон абяа анир гараагүй. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал юрэнхы дээрэнь һуларуулгатай эгээн лэ нягта холбоотой угаа шухала асуудалнууд болгошо буу зэбсэг хуряаха ба ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тушаа асуудалнууд тухай мүн лэ тогтожо хэлэнгүй гараа.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай танай һанамжа ямар ба гэһэн асуудалда харюусахадаа, энэ райондохи байдал гуримшуулха бодото үндэһэ һуури боложо үгэдэг ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюциние дүүргэлтэ болгохо тухай асуудалые Никсон үнэндөө алгасан гараһан байна.

Аха дүүгэй талархалга

БЕРЛИН. (ТАСС). ВФП-гэй Генеральна Соведэй 18-дахи сессиин түгэсхэлэй заседани декабриин 19-дэ боложо, бусад олон документнүүдтэй хамта Вьетнам тушаа резолюци баталан абаа. Энэ резолюци дотор баатарлиг вьетнам арадтай ангиин талаар һанал нэгэдэлгэ элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй. Вьетнамда эсэргүүгээр США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые дары түргэнөөр болюулха эрилтэ энэ резолюци соо хэгдэһэн байна.

Хүсэд илалта түйлатараа Вьетнамай ажалшад ба арадуудай хэхэ үнэн зүб тэмсэлые саашадаашье хамгаалалсахабди гээд ВФП-гэй Генеральна Соведэй 18-дахи сесси өөрынгөө 140 миллион гэшүүдэй— бүхы түбинүүдэй түлөөлэгшэдэй зүгһөө мэдүүлнэ гэжэ резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социальна байдал тухай асуудалаар ООН-ой резолюци

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Дэлхэй дээрэхи социальна байдал тухай резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблей өөрынгөө декабриин 19-нэй пленарна заседани дээрэ 3-дахи комитедэй һанамжа дурадхалаар һайшааһан байна.

Үшөө хэдэ хэдэн орондо үлэсхэлэн, үгытэй ядуу байдал, үбшэ хамшаг, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал үзэгдэдэг зангаараа гээд резолюци соо тэмдэглэгдэнэ, хүн зоной социальна байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэл шангадхахые бүхы гүрэнүүд уряалагдана.

Генеральна Ассамблей хадаа энэ тэмсэлэй тодорхой шэглэлнүүдые правительствануудта өөрынгөө шиидхэбэри соо һанамжалан дурадхаһан байна.

Резолюци 109 дуугаар баталан абтаа, хоёр делегаци (Аргентинэ, Бразили) һаналаа баряа, зарим делегаци заседани дээрэ байгаагүй.

Нацизм ба расова илгаа гаргалгада эсэргүүсэлтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Нацизмда ба расова илгаа гаргалгада эсэргүүгээр абтаха хэмжээнүүд тухай» резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблей өөрынгөө декабриин 19-нэй пленарна заседани дээрэ 111 дуугаар һайшаагаа. ЮАР-ай расис засаг түрын түлөөлэгшын гансаархаа арсажа дуугаа үгэһэн энэ резолюци хадаа расизм, нацизм, мүн энээн шэнги үзэл бодол ба политика ООН-ой уставай зорилгонуудта, хүнэй эрхын бүгэдэ ниитын декларацида, али бүхы аргаар расова илгаа гаргалгые усадхаха тухай ООН-ой декларацида, уласхоорондын бусад документнүүдтэ огто тааралданагүй гэжэ дахяад лаблаһан байна.

Иимэ үзэл бодол ба дүршэлые буруушаахадаа, Ассамблей хадаа расис, нацис номнол хэдэг, үндэһэ яһанай илгаа али бүхы талаар гаргаха политика бэелүүлдэг бүлэгүүд болон организацинуудые хуули бусын гэжэ соносхохын, тэрэшэлэн тэдэниие сүүдээр хэһээхын тулада хуулита ба бусад үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые дары түргэнөөр абахыень бүхы гүрэнүүдые уряалаа.

ИЗРАИЛИИН ЗАСАГААРХИДАЙ ЯБУУЛГЫЕ БУРУУШААЛГА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Өөрынгөө эзэмдэһэн араб газар нютагуудта израиль засагаархидай хэһэн гэмтэ ябуулгые ООН-ой Генеральна Ассамблей декабриин 19-дэ пленарна заседани дээрээ олонхиин дуугаар буруушаагаа. Дүтын Зүүн зүттэ Израилиин һүжэрөөһэн дайн байлдааһаа уламжалан нютагаа урилха баатай болоһон араб хүн зоной гэдэргээ бусаха эрхэ байдал бии болгохыень Израилиин правительство энэ резолюци соо уряалагданхай.

Өөрынгөө эзэмдэһэн араб газар нютагуудта Израилиин засагаархидай хэһэн ябуулгануудые мүрдэхэ тусхай комитет байгуулха тухай шиидхэбэри Ассамблей мүн лэ баталан абаһан байна.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

АГААРАЙ «АГРОНОМ»

Советскэ Союзай урда ба зүүн-урда зүгүүдэй районуудай хада ууладахи сабшалан болон бэлшээри 80 миллионһоо үлүү гектар газар дайда эзэлдэг юм. Хадын сабшалангһаа үбһэ сабшажа абаха, бэлшээридэнь малаа адуулхаһаа бэшэ ондоогоор тэдэниие ашаглахын аргагүй. Газар тарялан эрхилхэдэ үрэ дүн багатай, үнэндөө бэрхэтэйшье. Гэбэшье үбһэ тэжээл иимэ газарһаа хэмгүй ехээр абажа болохоор. Зүгөөр хүнэй хабаадалгагүйгөөр энэ баялигые гүйсэд хэрэглэхэнь угаа гайтай ха юм даа.

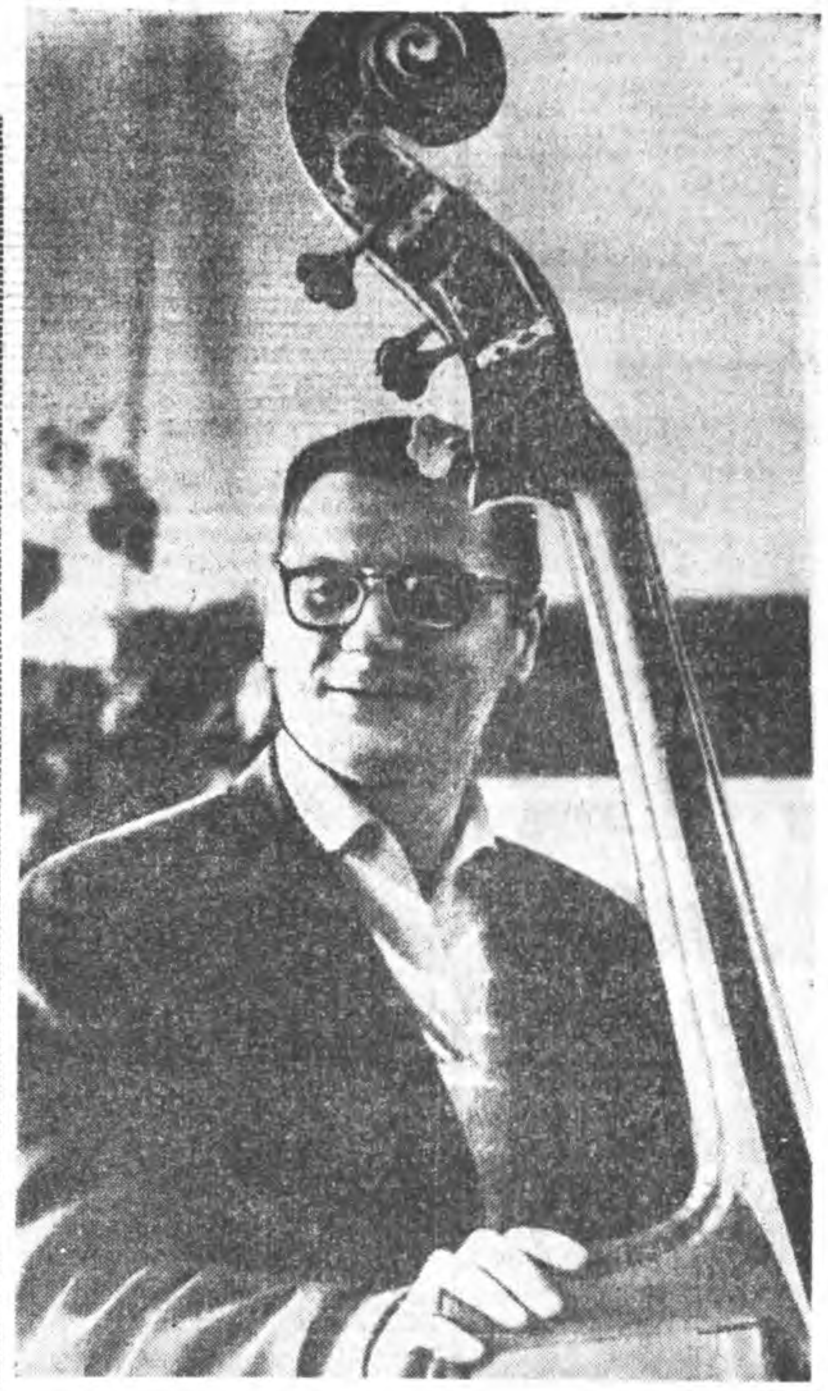
Хада газарта юрын ямаршье машинанууд ябажа шадахагүй. Юуб гэхэдэ, эндэхи сабшалан, бэлшээринүүд 40—45 градус хүрэтэр налгай, ташалантай хадануудта оршодог.

Кубаниин Краснодар хотодо хэдэн жэлэй урда тээ эмхидхэгдэһэн Граждан авиацие тусхайта хэрэглэлгын ба хүдөө ажахын бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд хада ууладахи сабшалан хадалан һайжаруулха хүдэлмэридэ вертолёдуудые хэрэглэхэдэ болохо байна гэжэ дурадхал оруулһан юм.

Тус институт 1966 онһоо эхилжэ, Кабардино-Балкарска АССР-эй Хабазска хони үсхэбэрилдэг совхозой бэлшээрине үтэгжүүлхэ туршалга хэнэ. Тэрэ совхозой малай бэлшээри далайн нюруунһаа 1500 гаран метр дээрэ газарта байдаг. Вертолёдоор бэлшээри дээрэ үтэгжүүлгэ сасаха үедөө горитой участогуудые соохорлон абажа, жэшэжэ үзэхын тулада полиэтилен пленкоор хушаһан байгаа. Ехэ тала дайдада үргэнөөр хэгдэһэн туршалганууд һонин үрэ дүн харуулаа. Нэгэдэхеэр, үтэгжүүлгэ сабшалангай ургасые 40—80 процентээр дээшэлүүлнэ. Хоёрдохёор, олон янзын белок бодосуудтай ургамалай хэмжээн һурагүй ехэ боложо, сабшалангай шанарай эли бодо һайжарһые бодоотоор гэршэлнэ.

Хада уулын сабшалан, бэлшээриие иимэ аргаар үтэгжүүлхын экономическа талаараа али зэргын үрэ дүнтэй байхые эрдэмтэд тооложе гаргаһан байна. Гектар бүридэ 3—3,5 центнер туков үтэгжүүлгэ сасаад байхада, ногоной ургаса 50 центнерээр дээшэлхэ зэргэтэй болоно. Тиигэжэ үтэгжүүлэгдэһэн гектар бүхэн малай амидын шэгнүүрые дунда зэргээр центнер хахад хүрэтэр нэмэх арга олгоно. Бодоод үзэхэдэ, энэ 80 миллион гектар газарһаа жэл бүхэндэ 120 миллион центнер мяха (амидын шэгнүүр) нэмэжэ абаха зэргэтэй болоно бшуу.

Юрий ЗЕНЮК,
АПН-эй корреспондент.



Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багша Леонид Гантимуров өөрынгөө гол хүдэлмэриин хажуугаар ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Тэрэ республика дотороо хүгжэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ угаа шударгыгаар оролсодог хүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Гантимуров.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

«МИНСК-32» — ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ МАШИНА

МИНСК. Орджоникидзын нэрэмжэтэ заводой конструкторнуудай бюрогой зохёоһон «Минск-32» гэжэ тоо бодолгын электронно машина тушаан абтажа, саашадаа олоор үйлэдбэрилэн бүтээгдэхээр һайшаагдаба. Тус машинын онсо шэнжэнь гэхэдэ, тэрэнэй бүтээсэнь угаа ехэ юм. Энээнэй урдахи машинада орходоо секунда соо 4—5 дахин ехэ хэмжээнэй тоо бодожо шадаха байна бшуу.

Иимэ шэнэ тоо бодолгын электронно машина (ЭВМ) бүтээлгэ ерэхэ жэлһээ эхилхэнь.

(ТАСС).

СЕЯЛКЫН ДҮРБЭН МЭРГЭЖЭЛ

Хүдөө ажахые оньһожоруулгын ба электрификацилгын эрдэм шэнжэлгын Казахска институт, Сибирь болон Хойто Казахстанда ашаглагдаха машинануудай талаар тусхай конструкторска бюро (Целиноград) шэнэ түхэлэй сеялкэ бүтээбэ. Тэрэнь нэгэ доро дүрбэн янзын хүдэлмэри хэхэ шадабаритай юм. Һолоомоной узууртай газарай хүрьһые урбуулангүй отолон хахалха, үрэһэ һуулгаха, минеральна үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ оруулха, элдүүрилэгдэһэн газараа жэгдэлэн нягтаруулха байна.

«СКС-6» гэжэ энэ сеялкые һалхинһаа гэмтэдэг хүнгэн шоройтой газартай нютагуудта ашаглахада һайн. Газарай хүрьһые 4—8 сантиметр гүнзэгыгөөр (орооһонон хэбтэхэ зайда) элдүүрилхэ байна.

Гадна һолоомоной узуурай табанай дүбэн хубинь газар дээрэ үлэжэ, һая гаража байһан таряанай нарай ногоое һалхи хүйтэнһөө хамгаалан аршалха арга олгоно бшуу.

Шэнэ машина гүрэнэй шалгалта гаража, үйлэдбэридэ үгтэбэ.

(ТАСС).

ЧЕМОДАН СОО БАГТАХА ЛАБОРАТОРИ

«Аскания-Нова» гэжэ М. Ф. Ивановой нэрэмжэтэ тала нютагуудтахи мал ажалай эрдэм-шэнжэлгын Украинын институдта һониин лаборатори бүтээгдээ. Тэрэ... чемодан соо багтадаг.

Тэрээн соо шухала хэрэгсэлэй элдэб реактивууд, шэл амһартанууд, термометр болон дулаасуулха зүйлнүүд бии. Гадна электрын гэрэл, полотенцэ, мылэ, фартук, лаборантын салфеткэнүүд хүрэтэрөө тэрээн соо багталсадаг юм. Доторхи юумэнүүдынь тааруу зохидоор тодхогдонхой, чемоданаа нээһэн дары хүдэлмэреэ эхилжэ болоно. Оройдоол таба минута соо һүнэй хэдэн процент тоһотой, хэдэн шэнээн уһатай, содотой, бактеритэй байһыень, гашалангиталанъ ямар зэргэ байһыень тодорхойлхо аргатай юм.

Иимэ заахан, абажа ябахада хүнгэн, соморхон һүнэй лаборатори оройдоо 25 килограмм болодог юм. Энээгээр нэгэ үдэр соо хэдэн олон фермын һааһан һүые шалгажа үрдихэ байна.

Даб дээрэ иимэ ори гансахан чемодан-лаборатори СССР-эй ВДНХ-да табигданхай. Саашадаа иимэ лаборатори ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэхээр хүлеэгдэнэ.

(СССР-эй ВДНХ-гай Пресс-центр-ТАСС).

Шэнэ жэлэй һайндэрые угтуулан

НАРАТА ДЭЛХЭЙН АМТАТА УМДАН

Коньяк ууЖА шададаг гээшэ гүт? Иимэ асуудал олониие гайхуулхал байха. Юрэдөө, ууЖа шададаггүйб гэхэ зүрхэтэй хүн олдохогүй хаш. Буруу юумэнь эндэ үгыл. Гэбэшье сэхэ руунь хөөрэлдэхэ болоо һаа...

Коньяк тухай бидэ юу мэдэлэт гээшэбибди? Архи нэрэдэг хэрэг шэнжэлдэг түүхэшэд коньяк архиин үйлэдбэри анха бии болоһоор гурбан зуугаад шахуу жэл болоҗо байна гэлсэдэг. Франциин зүүн урда зүгтэ оршодог Коньяк хото энэ умданай эхэ орониинь гэжэ тоологдоно. Энэл хотын нэрэ абаһан архи бшуу. Россида коньяк үйлэдбэрилгэ Терскэ областиин Кизляр хотодо анха мүндэлһэн юм. 1888 ондо эндэ коньяк нэрэдэг түрүүшын завод баригдаһан, удаань тиимэ заводууд Тбилиси ба Ереван хотонуудта баригдаа. Мэдээжэ «шустовска коньяк» бүхы дэлхэй дээрэ суурхадаг һэн.

Совет засагай үедэ коньяк нэрэлгэдэ хэрэглэгдэдэг тусхай сортын виноград тариһаг талмай улам ургэдэһэн байна. Мүнөө Армени, Грузи, Азербайджанда коньяк үйлэдбэрилэгдэнэ. Ганса Кавказда коньяк нэрэнэ бэшэ. Молдави, Одесскэ область, Дагестанска АССР, Ставропольско хизаар энэ талаар баһал гэгдэхэеэ болёо.

Совет коньяк өөрын онсо шэнжэ шанартай юм. Хальгалтама үнэрөөрөө, соробхимо амтаараа тусгаар илардаг гээшэ.

Нёдондо орон доторнай гурба миллионһоо үлүү декалитр коньяк гаргагдаһан байгаа. Ганса Армени үнгэрһэн жэлдэ 430 мянган декалитр коньяк үгөө һэн. Тиихэдэ Азербайджан коньяк гаргалгаа 8 миллион шахуу шэл болгоо. Коньяк нэрэлгэ жэл бүри ургана.

Зүгөөр һайндэрэй энэ амтата умдые зарим хүнүүд ууҗа шададаггүй. Ресторан болон тусхай магазин соо коньяк архиие томо томо бокалаар таһалангүй «залгижа» һуудаг хүнүүд бии. Энэмнай коньягые, сэхынь хэлэхэдэ, хүндэлдэггүй ушар болоно. Иигэжэ ууҗа заримдаа ехээр амасагшадые аягүй байдалда оруулха шуу.

Коньяк хүндэлдэг хүнүүд тал ондоогоор тэрэниие уудаг гээшэ. Заахан рюмкээр амтан сооҳоноо аяртай ууха шухала.

Коньягай шанар юунһээ дулдыдадаг гээшэб? Нэн түрүүлэн виноградай сорт, ямар газарта тарилгаһан ушар, үйлэдбэрилгын технологи, спиртынь шанар гол үүргэ дүүргэхэ байна. Борюско, Бургундын сортын виноград дунда шанартайхан коньяк үгэдэг юм гэжэ архи нэрэдэг олон мэргэжэлтэд тоолодог. Тиихэдэ манай «Алыйтерский», «Баян-ширэй», «Харджи», «Сталин» болон бусад сортнуудһаа архим шанартай коньяк нэрэжэ болоно. Коньяк нэрэлтэ хэдэн жэлэй туршада үргэлжэлдэг угаа орёо, хүшэр хүдэлмэри юм. Коньяк хэдэн олон жэлдэ байлгагдаһан спиртһэ хэгдэдэг. Тэрэнь 62—70 градус хатуу байдаг. Коньягай спирт дүб модоор хэһэн бочко соо байлгагдадаг. Үни удаан лэ болохо бүреэ коньягай шанар һайжардаг, амта шэмэнь дээшэлдэг шуу.

(«Известия» газетын хабсаралта «НЕДЕЛИҺЭЭ» абтаба).

Юундэ иигэжэ хэлэдэгбибди?

«ХАЛУУН ХЯТА, ХАРУУ ХАТАН»

Буряад хэлэндэ идиомонууд гэхэ гү, али ондоо хэлэноэ оршуулбал, ямаршье удхагүй болошохо үгүүлэлнүүд олон.

* * *

«Ямаа хулуугшын тархи дээрэ — гал!» — гээд хэн нэгэниие шоглон бидэ, хашхардагбди. Илангаяа, шатараар гү, али шагайгаар наадаад шүүгдэхэ боло ходоо, булхайлхаяа һанабалнь бидэ тиигэдэгбди. Дурсагдагша үгүүлэл өөрын намтартай юм гэжэ хүгшэд тайлбарилдаг.

...Эрдын урда сагта нэгэ ухаа муутайшаг хүн хүршынгөө ямаа хулуулжа эдеэ һэн ха. Нэгэтэ үнөөхи хулгайшамнай зэргын наадандa ерээд байба ха. Тэрэниие сохом ямаа хулуугаа гэжэ тухайлиашье һаа, хүн харaһан бэшэ хадаа, элируулжэ шадангүй орхиһон байгаа.

Нютагай нэгэ хошонгууша хүн тэрэниие туршаха гэжэ бодоһон юм ха. Зэргын галай хажууда нюргаа шаража байтараа, ехэл мэгдүүгээр иигэжэ һүхирбэ:

— Һүү! Ямаа хулуугшын тархи дээрэ гал!..

Тиихэдэнь үнөөхи үнэхөөрөө ямаа хулуугаад, баригдангүй үлэһэн хүн айхабтар ехээр сошожо тархяа һабардаа һэн ха. Тэрээнһээ хойшо тиимэшэг аааша гаргаһан хүниие шоглон: «Ямаа хулуугшын тархи дээрэ гал!» гэлдэдэг болоһон юм гэхэ.

* * *

...Баһал урданай балар сагта болоһон хэрэг гэлсэдэг. Нэгэ ноеной хи ажаһуудаг һэн ха. Өөрөө ноён яһала бариг зантай аад, хатаниинь гэжэ шүдхэрһөө доро байһан юм гэхэ. Харуу хатан гээшэнь бүри хэлэшэгүй. Барлагуудаа үлэн хооһоор байлгахань тэрээндэ юумэн бэшэ.

Нэгэтэ ноёнтон адуу үгсэлээд, мяха шанаба ха. Мяха шанажа байһан барлаг хүбүүн һамбаашалаад, нэгэ хята тогоон соонһоо абаад, түргөөр убэртэлжэрхибэ.

Бусалжа байһан тогооноо гараһан хятын халуун гээшэнь тэнсэлгүй, хүбүүнэй убсүүень шатааха һанаба ааб даа. Тэрэнэй шатихаяа һанаһандаа хотигоноходо барихаданъ, мяханай болохые хүлеэжэ ядаһан хатан бадашаба:

— Юугээ үтэнхэй юумэдэл годигонообши? Түргөөр мяхаа бол-го!

Тогоонойнгоо гэрэй хоймортo һууһан ноён барлаг хүбүүндэ хэлэбэ ха:

— Хүбүүн, газаа гараад, тэнгэри ямар байнаб хараад ерэ!

Хүбүүн түргэхэн газаашаа гүйгөөд гараба. Удааншье болонгүй, һөөргөө орожо ерэхэдээ, иигэжэ хэлээ һэн гэхэ:

— Сэлмэг тэнгэри, сэсэн ноён, халуун хята, харуу хатан...

* * *

Ямар нэгэн юумэеэ мартаһан хүниие шоглон:

— Мориндоо мордоод бэдэрыш, — гэдэгбди. Энэ ямар удхатай гэхэдэ, иимэ үрданъ айхабтар мартимхай хүн бии һэн ха. Мартамхайень бүри юунтэйшье жэшэшэгүй һэн бээз. Юуноэб гэхэдэ, өөрөө мориндоо мордоод ябаһан аад, тэрэл морёо бэдэржэ, айлай газаагуур һурагшалдаг байгаа юм гэхэ. Тэрээнһээ хойшо мартамхай хүнүүдтэ «Мориндоо мордоод бэдэрыш» гэдэг болоһон.

Ц. ДОНДОГОЙ.

СПОРТ

ЭДИР БОКСЁРНУУД МҮРЫСЭБЭ

«Урожай» гэжэ спортын һайн дуранай бүлгэмэй аймагай совет Нарһата тосхондо боксоор мүрысөө үнгэргэбэ. Тэрээндэ найман командын жаран зургаан спортсмен хоёр үдэр соо тэмсэһэн байна.

Илангаяа В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Нарһатын дунда һургуулиин команда һайн бэлэдхэлтэй байгаа. Эндэхи эдир боксернууд Николай Раднабазаровай хүтэлбэри доро богони сагай хугасаа соо һорилгонуудые гараа. Нарһатынхид 16 янзын шагнууртэн соогһоо зургаан түрүү һууринуудые эзэлээ. Илангаяа А. Намжилов, В. Цыденов, В. Маркевич болон бусадай хэһэн тэмсэл техникэ һайнтай һэн тула, харагшадта халуунаар угтагдаа.

Нёдондо аймагай чемпион болоһон Исэнгын эдир боксернууд нарһатынхидһаа арбан очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һууридa гараа. Тиихэдэ тус һургуулиин дүрбэн түлөөлэгшэд аймагай чемпионой нэрэ зэргэтэй бусаа. Жаһаалхэдэ, түгэсхэлэй тулалдаанда эдир боксёр Цыжепхенов «Дружба» колхозой түлөөлэгшэ Нохоевые шаламараар илаа. Тэрэшэлэн Цыренжапов, Данзанов болон Ринчинов гэгшэд бэлэдхэл һайнтай, шаламар спортсменүүд болоҗо ябаһанаа гэршэлээ.

Хүдөөгэй зургаадахи профессионально-техническэ училищиин командаһаа Михайлов, Содбоев, «Дружба» колхозһоо Мункуев, Мужыхын дунда һургуулиһаа Спиридонов, аймагай пионернүүдэй байшанһаа Самбуев, Эгэтын интернат-һургуулиһаа Сультимов гэгшэд өөһэдынгөө шэгнүүртэн сооһоо шалгаржа, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Мүрысөөнэй дүнгөөр командна түрүү һуури эзэлһэн Нарһатын дунда һургуулиин эдир боксернууд дамжуултын кубок, «Урожай» гэжэ спортын һайн дуранай бүлгэмэй нэгэдэхи шатын диплоомор шагнагдаа.

Исэнгын болон пионерэй байшангай эдир боксернууд тус тусдаа хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараа.

В. БАЙБОРОДИН.

ҺҮБЭЛГЭН, ҺАНААМГАЙ-ШУУЛАЙ НААДАН

Һаяхан Хори тосхоной соёлой байшан соо һүбэлгэн, һанаамгайшуулай түгэсхэлэй нааданууд үнгэргэгдөө. Тэрээндэ Хориин һургуулиин залуу багшанарай «Гусар» гэжэ команда аймагай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн «Трактор» командатай тэмсэһэн байна.

«Эб найрамдал, ажал, залуу наһан» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэһэн энэ наадандa «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй командын капитан, комсомолой гэшүүн Михаил Очиров шалгарһан байна. Ушарынь хадаа энэ нүхэрнай үгтэһэн асуудалнуудта тодо зүб харюу үгэжэ, бусадһаа олон очко абажа шадаа.

Энэ һонирхолто мүрысөөнэй дүнгөөр «Гусар» командынхид илаһанда тоологдоо.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хэлэнэй баялиг — шэргэшэгүй булаг

«МИНГАЙ, МИНГАЙ МИРАЛЗААД...»

Нютаг нютагай хэлэ үзэжэ, Хяагтын аймагаар ябахадаа, нэгэтэ Ханда хүгшэнэйдэ удаан һуубаб. Һонирхоһон асуудалнуудаа һуража абаад, хариха тээшээ болоҗо байгарни, дүрбэдэхи классга һурадаг Дарима гэжэ зээ басаганиинь хүгшэн эжыдээ хандаба:

— Таабари хэлыш даа, эмэгэй (абынгаа эжые тэндэ эмэгэй гэнэ).

Тиин таабари хэлсэлгэн болобо.

Хүгшэн эжы эхилбэ:

— Ан бэетэй,

Адууһан нэрэтэй?

Дарима басаган, тэрэнэй дүү долоотой Доржо бидэ гурбан таажа ядабабди.

Эмэгэйнгээ таабариие андалдажа абаха гээд, Дарима:

— Советскэ Союзда ямар мүрэн басаганай нэрэтэй адлихан бэ? — гэбэ.

Эмэгэйнь баһал таажа ядаба.

Таабаряа андалдана.

— Алаг дааган,— гэжэ Ханда хүгшэн өөрынхеэ тайлбарилба.

Доржо ехэл хүхюутэй. Зунай дулаан үдэшэ алаг дааганудай холо холо һүрэлдэн гүйлдэхэнь элеэр харагдахадал гэнэ. «Хоёр урда хүлынь богонихон!», — гэбэ Доржо. Хөөрхэн хушуутай дааганшье һанагдаадхина.

Доржошье таабари баһал мэдэхэ байба: «Хүгшэнэй саанаһаа уһан гоожоо, тэрэ юуб?» — гэнэ.

Хүндэтэ уншагшад! Доржын энэ таабариие, мүн Ханда хүгшэнэй таабаринуудые таагаад, «Буряад үнэндөө» эльгээхыетнай хүсэнэб.

1. Тэхын болдог толгойтой,
   Тэнгэриин одон нюдэтэй,
   Тэмээн халюун зүһэтэй,
   Тэрэ юуб? — таагты.
2. Улаан буруу
   Сагаан бойлторготой?
3. Бэшээ бэшээ дүрбэлжэн.
   Бэшэгэй шэнээн дүрбэлжэн.
   Тохой тохой дүрбэлжэн,
   Тохомой шэнээн дүрбэлжэн.
4. Мингай мингай миралзаад,
   Мянган тэмээн согсолзоод.
   Хяра дээрэ хяамалзаад.
   Хялгана дээрэ жинмалзаад
5. Түй түй түмэнтэйн дуун.
   Түмэн ноён хандисын дуун
   Хандир яндир хаядайн дуун
   Хада модо яндиин дуун.
6. Хайхада мүргүй баатар.
   Хадхахада шуһагүй баатар.
7. Баабайн адуун
   барандаа жороо.
8. Хада дээрэ
   хара ямаан маараба.
9. Баруун тээһээ ерэһэн
   хулгар сагаанай
   хоёр шэхэниинь һэтэрхэй.
10. Тохир модондо саһан
    халдахагүй

Зүбөөр тааһан тайлбаринуудтнай газетэдэ толилогдохо байха.

Ц. БУДАЕВ.

ТУҺАТАЙ ЗҮБШЭЛ

Хуушарантажа елзгэршэг болоһон замша туфлиие зуруулай шэнэ хайрсагай шударжа гал аһаадаг хажуугаарнь үрэхэдэ һайн.

* * *

Һайса үмдэгдэжэ, үнгэеэ буураһан арһан гуталые хэрбээ апельсинэй бутаргаһан хальһаар таһа үрэбэлтнай һураггүй үнгэ ороходо байха.

* * *

Үндэгэнэй хальһа бү хаягты. Тэрэниие гурил болотор үйрүүлээд, саахарай пудратай холиболтнай гэртэ байлгагдадаг ургамалнуудта ёһоор һайн үтэгжүүлгэ болодог.

* * *

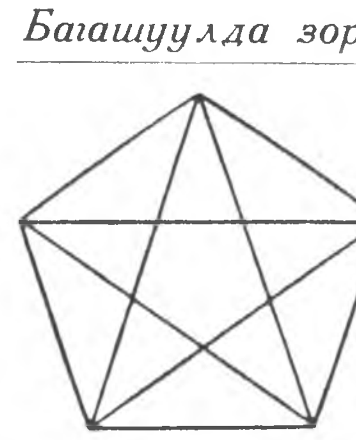
Гэрэйнгээ таримал сэсэгүүдэй хододо үнгэ һайхантай байхые хүсэбэл, тэдэнээ үлэ мэдэг саахарлаһан уһаар уһалаарайгты.

* * *

Искусственна аргаар үйлэдбэрилэгдэһэн арһаар хэһэн хубсаһанай муухай болоһон газарые спиртээр, бензинээр, ацетоноор арилгажа огто болохогүй. Тэрэниие имагтал мылэтэй булеэхэн уһаар сэбэрлэжэ болоно. Харин ёһото арһан хэрэгсэлыс хахад литр уһанда гурбан халбага (сайн) содо, нэгэ халбага нашатырна спирт холижо бэлдэһэн зүйлөөр муухай юумыень арилгаха хэрэгтэй.

(«РАБОТНИЦА» журналһаа).

Багашуулда зорюулһан таабаринууд



ТООЛООД ТУРШАГТЫ

Энэ зурагдаһан геометрическэ фигура дотор хэдэн треугольник бии гээшэб? Тоолоод туршагтыл даа. Геометри эрдэмдэ хэр бэрхэ байхаяа мэдэжэ абахат.

ШОНО, ЯМААН, КАПУСТА

Энэ урданай таабари юм. Аяар наймадахи зуун жэлэй үеын зохёолнууд дотор үгүүлэгдэдэг гэхэ.

Нэгэ хүн урдажа байгаа уһанай саада бэедэ онгосоор шоно, ямаа, капуста гурбаниие гаргаха ёһотой байгаа. Тэдэ онгосонь энэ хүниие эдэ гурбанай нэгэнтэйгээр лэ дааха шадалтай һэн хаш. Зүгөөр энэ эрьедээ шоные ямаатай гү, али ямаае капустатай суг орхижо болохогүйнь мэдээжэ. Хүнэй хажуудань байгаагүй хада шононь ямаагаа гү, али ямаанииинь капустаяа эдижэрхихэ байна ха юм. Тиигэбэшье тэрэ хүн өөрынгөө иимэ ашаае уһанай нүгөө бэедэ ядалгүй гаргаа һэн гэхэ.

Тэдэ хайшан гэжэ уһа гаталбаб?

ГУРБАНҺАА — ДҮРБЭ

Стол дээрэ гурбан зуруул хэбтэнэ.

Эдээн дээрэ нэгэшье зуруул нэмэнгүйгөөр гурбан зуруулаа дүрбэн зуруул болгогтыл даа. Зүгөөр нэгэшье зуруул хухалжа болохогүй.

ХЭДЫ НАҺАТАЙ ГЭЭШЭБИБ?

Минии эсэгын 31-тэй байхада би 8 наһатай байгаа һэм. Харин мүнөө эсэгэмни намһаа хоёр дахин аха болонхой. Би мүнөө хэды наһатай болобо гээшэбиб?



ҮБЭЛЭЙ ОЙ СОО...

Ой соо саһанай ехэ гээшэнь. Зүргэ харгыһаа гарабал, бэлхүүһэсээ орошохош. Бамбагар сагаан шандагадай сарья мүрнүүд элеэр харагдана. Һолонгын зурагас харайгаашань мүн лэ эли. Хэрмэнэй арбагар һабарнууд саһан дээрэ сараа үлөөгөө.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюд.

ЮРЭ БУСЫН ПОЕЗД

Алас хойто зүгэй Норильск-Дудинка гэжэ магистраляар юрэ бусын поезд ябадаг болобо. Тэрэ миил 36 метр ута юм. Тэрээгээр Мессояха—Дудинка—Норильск гэжэ Таймырта баригдажа байгаа газопроводой соргонуудые шэрэнэ. Гурбан платформо дээрэ тодхогдоһон тусхай оньһон түхеэрэлгэнүүдэй ашаар ямаршье хэтируу харгыгаар иимэ соргонуудые ядамаргүй зөөжэ болоно.

Иимэ аргаар хойто зүгэй түмэр замшад 250 километр утатай газопровод барилгада хэрэгтэй болохо соргонуудые үбэлэй сагта абаашажа үрдихэ юм. Энээнэй ашаар тракторaар жүдхүүлһэн шаргануудһаа бүридэһэн олон поезднууд сүлөөдэ гараха, хэдэн миллион түхэриг мүнгэ алмаха арга олдобо гээшэ.

Дудинка. (ТАСС-ай корр.).

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 час 10 минутаһаа «Хүгжэмшэдэй ажабайдал ба ажал ябуулга» гэһэн дамжуулга Улаан-Үдын телестудиһаа харуулагдаха. 14 часһаа 20 час 30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 14 час 05 минутаһаа эдир һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14 час 35 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно театр. 16 час 05 минутаһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 16 час 20 минутаһаа «Знани» бүлгэмэй дамжуулга. 17 час 05 минутаһаа телевизионно зүжэг. 18 часһаа телевизионно календарь. 18 час 30 минутаһаа «Галханууд» гэһэн дамжуулга. 19 час 45 минутаһаа «Шкатулка театральных курьезов» гэһэн дамжуулга. 20 час 30 минутаһаа «Мүнөөдэр—энергетигүүдэй үдэр» гэһэн дамжуулга, 21 час 30 минутаһаа «Жизнь хорошая штука, брат!» гэһэн уран һайханай фильм. 22 час 40 минутаһаа концерт. 24 часһаа 01 час 15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 00 час 05 минутаһаа — хоккей.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын дирекци, партком, рабочком парткомой секретарь Ч-Ц. Дандаровай хадам эсэгэ **НИМАЕВ ЗОРИГТЫН** наһа бараһантай дашарамдуулан, гэр бүлынхидтэнь, түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.
Н-04680.
Зак. № 1186.